

STUDENI 2013.

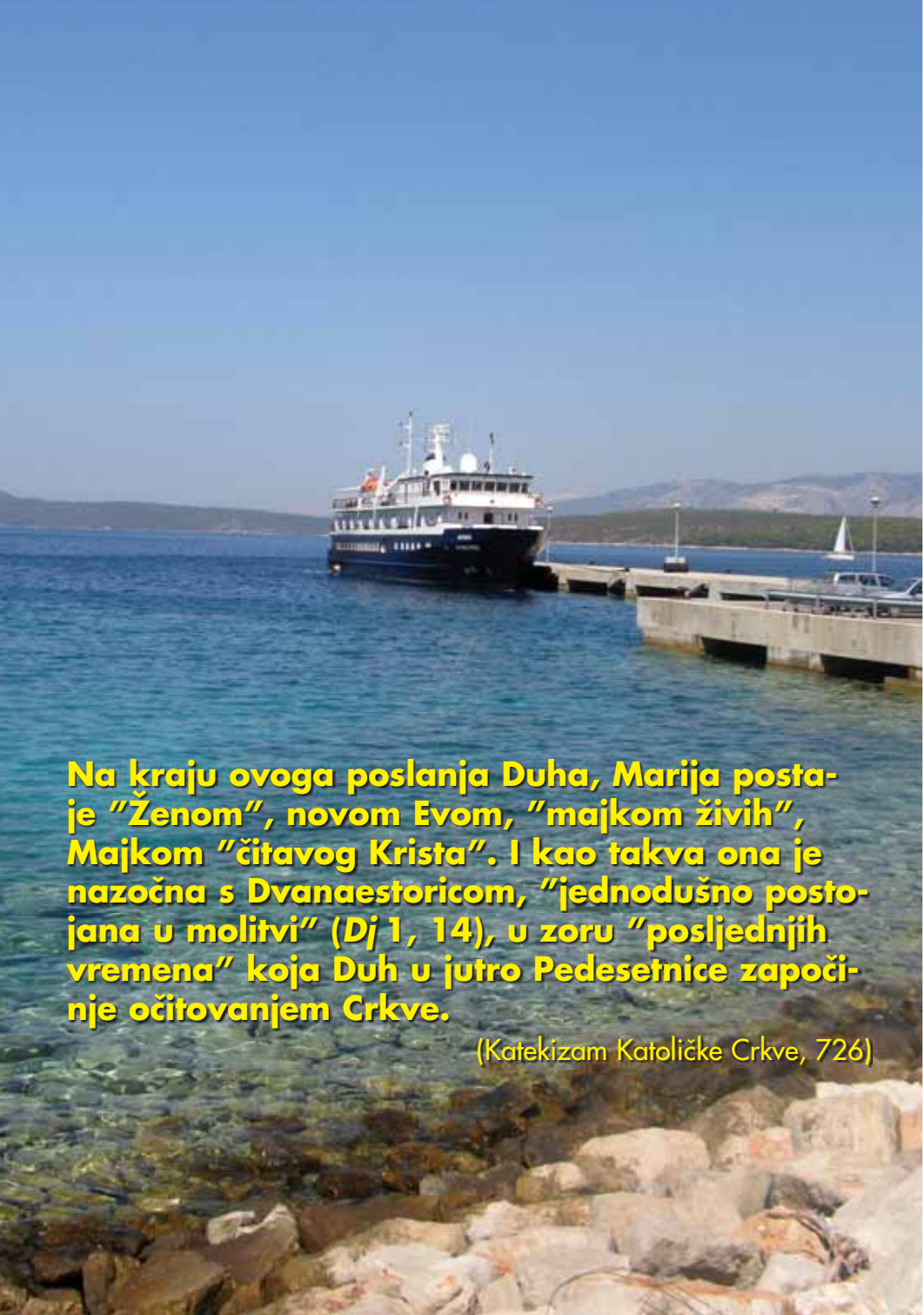
11

# Marija

ISSN 1331-1476

VJERSKI LIST ZA MARIJINE ŠTOVATELJE





**Na kraju ovoga poslanja Duha, Marija postaje "Ženom", novom Evom, "majkom živih", Majkom "čitavog Krista". I kao takva ona je nazočna s Dvanaesticom, "jednodušno postojana u molitvi" (Dj 1, 14), u zoru "posljednjih vremena" koja Duh u jutro Pedesetnice započinje očitovanjem Crkve.**

**(Katekizam Katoličke Crkve, 726)**

Split, 2013.

Godina LI.

Cijena: 7 kn

## Vjera je kao i bunar

*Predstojnik jedne trapističke zajednice u Alžiru imao prijatelja muslimana. S njime se češće sastajao na molitvu, za što nije uvijek nalazio vremena, osobito krajem tjedna, kad bi brojni gosti posjećivali njihov samostan. Konačno nade prijatelj načina kako bi ga privolio na još koji susret: "Već odavno nismo produbili naš bunar." Htio mu je time reći kako već dulje vremena želi s njim razgovarati u zajedničkoj molitvi. Na to mu trapist odvrati: "I što ćemo naći u dnu: muslimansku ili kršćansku vodu?" Na to će mu prijatelj: "Pa ti znaš, što je u dnu bunara, da je to Božja voda."*

*Kao s bunarom, slično je i s našom vjerom. Moramo je sve više produbljivati, kako bismo naišli na "vodu" koja utazuje našu čežnju za Bogom. Što je bunar dublji, voda je u njemu svježija i pitkija. Što svoju vjeru više produbljujemo i u njoj se osvježujemo, o njoj razmišljamo i otkrivamo njezino značenje za naš život, to smo Bogom zaokupljeniji, više mu se približavamo, za nj nalazimo više vremena i s njime dulje razgovaramo, a on nas sve više zadivljuje. "Vjera se rađa u susretu s Bogom živim, koji nas poziva i otkriva*

*nam svoju ljubav, ljubav koja nam prethodi i na koju se možemo osloniti jer u njoj nalazimo sigurnost i na njoj možemo graditi svoj život. Preobraženi tom ljubavlju, stječemo novi pogled, gledamo drugim očima, postajemo svjesni da je u njoj sadržano veliko obećanje punine i da se pred nama otvara pogled u budućnost. Vjera koju primamo od Boga kao nadnaravni dar, javlja se kao svjetlo koje nam predstavlja putokaz na našem životnom putu" (Svjetlo vjere, 4).*

*Naš životni put dug je i trnovit. Stoga smo i po završetku Godine vjere pozvani u vjeri rasti, o Bogu razmišljati i s njime razgovarati, kako bismo na putu izdržali. Na putu vjere Majka Gospodinova vjerničkom puku najljepši je uzor. Blažena je jer je povjerovala (Lk 1, 45). Njezina vjera odlučujuća je za njezin poziv i ulogu djevice i majke. Po vjeri sudjeluje u otajstvu svoga Sina, predaje se i povjerava Bogu, vjerom odgovara na Božji poziv. Vjeruje ne samo riječju nego čitavim svojim bićem. Napreduje na putu vjere te se, srcem i umom, postupno približava nedokučivosti Božje tajne. Marija je primjer svima koji vjeruju, onima koje Isus naziva blaženima zbog toga što slušaju riječ Božju i vrše je te po tom postaju njegova prava rodbina, njegova majka, braća i sestre (Lk 8, 21).*

UREDNIK



## I Hrvat u Marijinoj kongregaciji

Na tradicionalnom jesenskom hodočašću i susretu članova Marijine muške kongregacije u bavarskom svetištu Crne Gospe u Altöttingu o blagdanu Gospe Žalosne, nakon jednogodišnjeg članstva 17 muškaraca posebno se posvetilo Gospi. U Kongregaciju je primljeno 8 novih članova, među kojima i jedan mladi Hrvat. Inače Bavarska danas ima 14 Marijinih kongregacija s 45 tisuća članova. Muška kongregacija u Altöttingu osnovana je 25. ožujka 1599., a ima 12 tisuća članova. Među ostalim, izdaje svoj tjednik i pomaže obnovu altöttingške bazilike sv. Ane. (FP)

## Polski mariološki simpozij

U Rokitnu, u biskupiji Zielona Góra-Gorzow (Poljska), u svetištu Sveta Marija Djevica održan je od 19. do 21. rujna susret poljskih čuvara svetišta i simpozij Poljskoga mariološkog društva. Tema susreta bila je *Vjerovati s Marijom i kao Marija*, a sudjelovalo je 80-ak osoba. Među obrađenim temama ističu se *Marijina vjera, Marija - svjedočanstvo i primjer vjere, Teološke implikacije Marijine vjere, Marijina vjera slavljena na osnovi zbirke misa o BDM i Glazbena Marijina ikona i vjera*.

Raspravljalo se i o ulozi marijanskih svetišta kao o školi vjere i marijanskog vida nove evangelizacije. (Z)

## Nagrađen bend *Imakulata*

Na 8. festivalu hrvatskih duhovnih pjesama *Hosana Fest* 22. rujna u Subotici nagradu stručnog žirija za pjesmu *Otisci u pjesku* dobila je skupina *Imakulata* iz Gromiljaka u Bosni i Hercegovini, koju vodi s. M. Zeko. (KT)

## Marijina legija u Africi

Na afričkom području, rad Marijinih legionara u regiji Cape Verde posebno je usmjeren prema ovisnicima, obraće-



## Papa Franjo u Porcijunkuli

Za svoga pohoda Asizu, rodnom mjestu sv. Franje Asiškoga, zaštitnika Italije, papa Franjo u popodnevnim satima 4. listopada, na svečev blagdan, pohodio je i baziliku sv. Marije Andeoske, gdje se u crkvi Porcijunkuli zadržao u molitvi i sabranosti. Nakon toga se pred asiškom bazilikom susreo s umbrijskom mladeži i odgovarao na njihova pitanja. Hrvati su, inače, tijekom povijesti, na svojim hodočašćima u Rim, rado sa svojim duhovnicima navraćali i sv. Mariji Andeoskoj, kolijevci Franjevačkog reda. (RV)



nju mladih i biblijskim tečajevima za produbljanje vjere. Na afričkom tlu u planu je promicanje legije na širem području Gvineje Bissao. U Egiptu je održana opća konferencija članova Marijine legije, a osnovane su i dvije nove kurije te je uspostavljen komicij za južnu regiju. Za svojih apostolatskih aktivnosti legionari su došli u dodir s oko 50 tisuća egipatskih kopta katolika, a nadaju se da će se znatno povećati i broj legionara. U Gani su oživljeni neki prezidiji u mirovanju i osnovani novi. (ML)

### Legija u Južnoj Americi

U Perù se Marijini legionari češće obraćaju prolaznicima na ulicama i po perivojima poslovne četvrti, a medicinsko osoblje traži mlade članove da posjećuju sirotište kako bi se igrali i molili s njegovim šticienicima. Legionari u Paragvaju posjećuju češće domove za invalide, gdje pomažu u pripremi obroka i pranju rublja, a kućni posjeti uključuju razmatranja svetopisamskih tekstova i pouke kako se moli Gospina krunica. Posebno su aktivni po zatvorima. Sve to potaknulo je brojna obraćenja i pridobivanje novih članova. U Čileu se po legionarskom djelovanju brojni iz sekta vraćaju u Crkvu, pa se posebna pozornost posvećuje formaciji novih legionara. U Venezuelu su pripjeli brojni liječnici s Kube. Budući da vrlo malo znaju o Bogu, rado prihvaćaju pouke i traže krštenje. (ML)

### Marijanski dan u Godini vjere

Na Trgu sv. Petra u Vatikanu u sklopu Godine vjere održan je "Marijanski dan" pod geslom *Blažena ti što poverova*. U skupini za njegovu pripremu kao teolog sudjelovao je i fra M. Šteko, a održan je na obljetnicu posljednjega Gospina ukazanja u Fatimi i na uoćnicu, 12. i 13. listopada. U toj prigodi dovezen je 12.

listopada kip Gospe Fatimske iz Kapele ukazanja u fatimskom svetištu, a dočekalo ga je preko 100 tisuća članova više od 800 različitih udruga i zajednica marijanske duhovnosti iz svih krajeva svijeta, među kojima i skupina iz Hrvatske. U 16 sati započela je procesija s Gospinim kipom, koji je obišao čitav Trg i zaustavio se na mjestu gdje je ranjen bl. Ivan Pavao II., a pred vaticanskom bazilikom dočekao ga je Papa i darovao Gospi krunicu. Nakon pozdrava mons. R. Fisichelle, kip je postavljen na prijestolje, a po završetku marijanske molitve u obliku "Majčina puta", u kojoj su razmatrane Gospine žalosti, Papa je održao prigodnu katehezu o Marijinoj vjeri. Kip je zatim prevezen helikopterom u rimsko svetište Gospe od Božanske ljubavi, u kojemu je od 19 sati održano cjelonoćno bdjenje *S Marijom preko noći*, tijekom kojega se video-porukom sudionicima obratio Papa. Moljena su radosna otajstva krunice u izravnoj povezanosti s 12 najvećih Gospinih svetišta u svijetu na svih pet kontinenata - Lurd, Nazaret, Lujan, Vailankanni, Guadalupe, Akito, Nairobi, Banneux, Czestochowa i Marian Valley, čemu je uslijedilo euharistijsko klanjanje s trenucima pjevanja i razmatranja, da bi u 5 sati ujutro biskup L. Leuzzi slavio misu. Fatimski kip vraćen je 13. listopada na Trg sv. Petra, na kojemu je, po završetku molitve krunice, Papa predvodio misno slavlje i posvetio svijet Bezgrešnom Srcu Marijinu. Navečer je Gospin kip vraćen u Fatimu. (Z-RV-IKA)

### Predvoditelj listopadskog hodočašća

Na molbu A. Marto, biskupa Leiria-Fatima, glavno godišnje međunarodno hodočašće 12. i 13. listopada u fatimskom Gospinu svetištu predvodio je donedavni državni tajnik kardinal T. Bertone. (IKA)



## Marijin nam pogled pomaže

*Draga braćo i sestre, pozdravljam sve bodočasnike u svetištu Božanske Ljubavi i one koji su povezani iz svetištâ u Lurdu, Nazaretu, Lujanu, Vailankanni, Guadalupi, Akitu, Nairobiju, Banneuxu, Czestochowi i Marian Valley.*

*Večeras se osjećam sjedinjen sa svima vama u molitvi svete krunice i u euharistijskom klanjanju pod pogledom Marije Djevice.*

*Pogled! Koliko je on važan! Kolike se stvari mogu reći jednim pogledom! Naklonost, obrabrenje, ljubav, ali i prijekor, zavist, oholost, pa čak i mržnja. Često pogled reče više od riječi, ili kaže to što riječi ne uspijevaju ili se ne usuđuju reći.*

*Koga gleda Djevica Marija? Gleda sve nas, svakoga od nas. I kako nas gleda? Gleda nas kao Majka, s nježnošću, s milosrdem, s ljubavlju. Tako je gledala sina Isusa, u svim trenucima njegova života, radosnim, svijetlim, žalosnim, slavnim, kao što razmatramo u otajstvima svete krunice, jednostavno s ljubavlju.*

*Kad smo umorni, obeshrabreni, zdrobljeni problemima, gledamo u Mariju, osjećamo njezin pogled koji kaže našem srcu: "Hrabro, sinko, ja sam tu i podupirem te!" Gospa nas dobro poznaje, ona je mama, zna dobro koje su naše radosti i poteškoće, naše nade i naša razočaranja. Kad osjetimo težinu svojih slabosti, svojih grijeha, pogledajmo Mariju, koja govori našem srcu: "Ustani*

*ponovno, idi k mome sinu Isusu, u njemu ćeš naći pribvat, milosrđe i novu snagu za nastavak puta."*

*Marijin pogled ne obraća se samo nama. Pod križem, u trenutku kad joj Isus povjerava Apostola Ivana, i s njime sve nas, govoreći: "Ženo, evo ti sina" (Iv 19, 26), Marijin pogled upravljen je na Isusa. I Marija nam kaže, kao na svadbi u Kani: "Što god vam rekne, učinite" (Iv 2, 5). Marija nam pokazuje Isusa, poziva nas da za nj svjedočimo, uvijek nas vodi svome sinu Isusu, jer je jedino u njemu spasenje, jedino on može pretvoriti vodu samoće, tegobe, grijeha, u vino susreta, radosti, praštanja. Jedino on.*

*"Blažena ti što povjeroval!" Marija je blažena zbog svoje vjere u Boga, zbog svoje vjere, jer je pogled njezina srca stalno bio usmjeren u Boga, u Sina Božjega kojega je nosila u krilu i promatrala na Križu. U klanjanju Presvetom Sakramentu, Marija nam kaže: "Gledaj u moga Sina Isusa, drži pogled uperen u nj, slušaj ga, razgovaraj s njim. On te gleda s ljubavlju. Ne boj se! On će te naučiti da ga slijediš kako bi za nj svjedočio u velikim i malim djelima svoga života, u obiteljskim odnosima, na svom poslu, u trenucima slavlja; naučit će te izići iz samoga sebe, iz same sebe, kako bi gledao druge s ljubavlju, poput njega koji te volio i voli, ne riječima, nego djelima!"*

*O Marijo, daj da osjetimo tvoj pogled Majke, vodi nas svome Sinu, učini da ne budemo kršćani "iz izloga", nego oni koji znaju "isprljati ruke" kako bi s tvojim Sinom Isusom izgradili njegovo Kraljevstvo ljubavi, radosti i mira.*

**Papa FRANJO**

(Iz video-poruke, 12. listopada 2013.)

## Čin povjere Mariji

Blažena Marijo Djevice Fatimska, obnovljenom zahvalnošću za tvoju majčinsku nazočnost sjedinjujemo svoj glas s onim svih naraštaja koji te nazivaju blaženom. Slavimo u tebi velika djela Božja koji se nikad ne umara saginjati se s milosrdem nad čovječanstvo, pogođeno zlom i ranjeno grijehom, da bi ga ozdravio i spasio.

Prihvati dobrohotnošću Majke čin povjere koji danas obavljamo s pouzdanjem pred ovim tvojim likom nama tako dragim. Sigurni smo da je svaki od nas dragocjen u tvojim očima i da ti ništa nije tuđe od svega onoga što prebiva u našim srcima. Puštamo se da nas dohvati tvoj slatki pogled i primamo utješiteljsko milovanje tvog osmijeha.

Čuvaj naš život među svojim rukama; blagoslovi i ojačaj svaku želju dobra; oživi i hrani vjeru; podupri i rasvijetli nadu; probudi i oživi djelatnu ljubav; vodi sve nas na putu svetosti.

Pouči nas svojoj ljubavi naklonosti prema malenima i siromasima, prema isključenima i onima koji trpe, prema grešnicima i izgubljenima srca: skupi sve pod svoju zaštitu i sve izruči svome ljubljenom Sinu, Gospodinu našem Isusu. Amen.

Papa FRANJO

(Na Trgu sv. Petra, 13. listopada 2013.)



## Lijek protiv straha

Strah je negativan osjećaj kad čovjek vidi ili očekuje opasnost, bila ona stvarna ili nestvarna, te tako može biti utemeljeni i neutemeljeni strah. Svaki čovjek se rađa s mogućnošću takve reakcije, kojom se potvrđuje da osjeća kako oko njega postoji stvarnost koja ga nadilazi i kojom ne može upravljati i gospodariti, te se stoga strah smatra primarnom ljudskom emocijom.

### STRAH GOSPODNJI

Jedna od kategorija straha je i strah Gospodnji, kako nas uči Sveto pismo. Za razliku od drugih strahova od kojih Bog oslobađa čovjeka, ovakva vrsta straha predstavlja se kao svojevrsna krepost kod pobožnih ljudi koji imaju osjećaj za Boga. Doista, Bog je želio jednu vrstu straha kao pozitivnog iskustva kojim se priznaje i prihvaća njegovo gospodstvo nad čovjekom. Zato taj strah nije klasičan, nego poštivanje njegove volje, te bojazan da protiv nje ne sagriješimo. Upravo takav strah je, proturječno, najbolja zaštita od straha koji čovjeku može uništiti život, a to je strah od zlih ljudi i sila zla koje su prisutne u svijetu, kojih se čovjek trajno mora bojati jer se pred njima osjeća nemoćan i nezaštićen. Osjećajući nemoć pred njima, jer ih ne može sam od sebe pobijediti, u čovjeku se rađa strah da će postati njihova žrtva. Ali taj strah nije uvijek i najprije strah da ne postane zao, nego da mu sile zla ne naude na neki drugi način.

No sile zla kojih se boji, najviše mu naude kad prihvati logiku zla te kad

počne činiti zlo, tj. kad izgubi strah Božji. U mnogim situacijama čovjek i ne vidi da se priklonio tim istim silama zla kad čini grijeh, a s druge strane panično se boji da mu se ne dogodi neko zlo. Navikao je činiti zlo kao da nije ništa, to čak i pravda mnogim razlozima ne vjerujući da se događa zlo onda kad čini izbore suprotne od Božjega čudorednog zakona. Da u sebi ima straha Božjega, dobro bi razumio što je zlo, dao bi se poučiti o grijehu i tako bi stekao neprocjenjivu zaštitu zahvaljujući upravo strahu Gospodnjem. Tako je ljudsko iskustvo obilježeno zlom koje čini i zlom koje mu se događa, što u njemu izaziva strahove. Na neki način ostaje nemoćan pred zlim silama što ga čak može dovesti do očaja, izgubljenosti i rezignacije. A sve to nastaje u trenutku kad osjeća da ne može nadvladati sile koje su oko njega. Na žalost, ne vidi da bi mu strah Gospodnji bio protuteža ostalim strahovima koja bi ga vratila u ravnotežu. No naša nebeska Majka živjela je u strahu Gospodnjem te pazila budno da ne učini propust i grijeh protiv Boga. Zato je bila slobodna od strahova ovoga svijeta, pa i od panične zabrinutosti za budućnost, jer je dobro znala da je pozvana Bogu se potpuno predati. Sve drugo bilo joj je manje važno, a sigurnost joj je dolazila od njegove očinske skrbi. Posjedujući krepost i dar straha Božjega budno je pazila da ne naruši zdravlje duše i tijela grijehom koji je oholo uzdizanje protiv Boga, te uzrok svih loših strahova i problema.

### LIJEK PROTIV NAŠEG STRAHA

Krepost straha Božjega koju je posjedovala Marija postaje nama danas put i lijek, jer nas uči kako ugađati isključivo





Bogu tražeći život vječni i stavljajući u drugi plan ostale želje i potrebe. Postaje putokaz kojim nam je ići ako se želimo osloboditi strahova ovoga svijeta i strahova od budućnosti. Blagdan Marijina prikazanja u Hramu blagdan je kad slavimo Marijinu potpunu posvećenost Bogu, koja je odraz i pokazatelj straha Gospodnjega u kojemu živi, tj. onog osjećaja za Božju prisutnost protiv koje ni pošto ne bi htjela pogriješiti. Smirujuće riječi koje anđeo Gabrijel izgovara Mariji u trenutku navještenja zorno opisuju stanje njezine duše: *Ne boj se, Marijo!* Ona je zaista bila vrlo pozorna na svaki titraj duha i jedino na što je pazila bilo je da ne sagriješi. O njezinoj cjelovitosti svjedoči nam blagdan njezina prikazanja u Hramu koji prenosi istinu da je bila cijela Bogu posvećena i da je od prvog dana svoga života bila čuvana od grijeha te da su roditelji Joakim i Ana budno pratili da je potpuno zaštitite od toga zla i te pošasti. U tom duhu se razumijeva i njezin strah, pri čemu joj anđeo Gabrijel pruža jamstvo da on nije napasnik koji kuša nego Božji poslanik koji naviješta radosnu vijest.

A budući da nam je kao putokaz prema spasonosnom izboru kojim se onda

liječimo od svakoga drugog straha, nije ni čudo da je onda častimo kao Gospu od Zdravlja. Ona nas vodi putem ozdravljenja od naših strahova učeći nas zdravu životu pred Bogom, kakvim je i sama živjela. Zato ovim razmišljanjem možemo povezati i blagdan Marijina prikazanja u Hramu i blagdan Gospe od Zdravlja. Anđelove riječi djevojci i Djevici iz Nazareta otkrivaju kakvim je životom ona živjela i čega se bojala. Bila je milosti puna i Gospodin je bio s njom, a ipak je osjetila neku vrstu straha kad se anđeo pojavio na obzorjima njezine duše. Bojala se da je biće koje joj se ukazuje ne udalji od Boga te se stoga i nama bojati čega se i ona bojala i na način na koji se ona bojala. Ali jednako nam je tako ljubiti sve ono što je ona ljubila i onako kako je ona ljubila. Upravo jer se prikazala Bogu i jer je bila milosti puna, Marija je imala takvo tjelesno i duhovno zdravlje poradi kojega je nama postala primjer i ideal, pomoćnica i zagovornica.

Mi kršćani trebali bismo se poput Marije bojati prvenstveno Boga kako bismo se oslobodili strahova. Jer društvo i mentalitet svijeta koji čovjeka želi "osloboditi" straha od grijeha, ali ne na način da ukloni grijeh iz okruženja, nego da ga proglasi nepostojećim, čovjeku čini medvjedu uslugu čineći mu okruženje okuženim. Doista, tako nije moguće osloboditi se grijeha i njegovih posljedica, što se kasnije pokaže pogubnim, te se uspostavi da nas ne oslobađa nego na nas navlači svekolike životne strahove. Pođimo stoga odvažno za našom Majkom, Bogu prikazanom, te priskrbimo sebi istinsko zdravlje duše i tijela.

Ivan BODROŽIĆ



## Taj divni novi svijet

*Pun svijet je boja lažljivih,  
osvijetli Ti nam pravi lik!*  
(Himan)

“Izvini, prijatelju, da pitam: Jes’ ženjen?” Tako mi se, jednoga davnog proljeća, obratio nepoznat muškarac, na trajektu koji je plovio na relaciji Stari Grad - Split. Već sam bio svećenik, mladomisi-  
nik, sa zaduženjem pomaganja krajem tjedna župniku u Jelsi, a još uvijek i student šeste godine na splitskoj Teologiji, pa sam svakog tjedna putovao iz Jelse preko Staroga Grada u Split i obrnuto. Tog je ponedjeljka trajekt bio pun beogradske djece iz odmarališta u Zenčišću (nekoliko kilometara istočno od Jelse) i njihovih “mamica”, a našao se i pokoji otac, među njima i taj koji je sjedio do mene. Ja sam proučavao testove za polaganje vozačkog ispita i pravio se da ne primjećujem njegovu svađu sa ženom zbog kćerkice koja je, kao i mnoga djeca, bila vrlo nervozna jer je bilo “bokun mora” i neugodna ljuljanja broda. On je uporno nagovarao suprugu da ide “uspavati dete” pa će se dalje on pobrinuti, a žena, kojoj je također bila “puna kapa”, napokon ga je i poslušala, ali glasno negodujući, i udaljila se s djetetom “protestnim korakom” (da smo bili u zatvorenoj prostoriji, vjerojatno bi zalupila vratima!). Kao da me tek primijetio, tada mi se on obrati: “Izvini, prijatelju, da te pitam: Jes’ ženjen?” - “Nisam!” - “E, pa nemoj se ni ženit!” Ja sam na to spremno odgovorio: “Pa i nemam namjeru!” A on: “O, a što nećeš!?”

### KAO I “NEMOJ SE ŽENITI”

Slično postupaju i naši mediji. Najprije govore: “Udri!”, a zatim viču: “Što to radiš?!” S neskrivenim simpatijama komentiraju, odobravaju i ohrabruju sve što je protivno stavovima kršćanskog morala, sve to proglašavaju naprednim, čini se baš zbog toga što se protivi tom “reakcionarnom” moralu (ili “rigidnom moralu 20. stoljeća” - kako se svojevremeno bio izrazio ministar “zdravlja”), valjda po onom ključu: Neprijatelj moga neprijatelja - moj je prijatelj! Tako se u mnogim našim listovima plješće “naprednosti” maloljetnih spolnih aktivnosti, upotrebi prezervativa, pobačaj, homoseksualnim vezama i “brakovima”, u časopisima za mlade njihovi estradni idoli govore (naravno, u ulozu uzora) o svojim prvim spolnim iskustvima u 14. ili 15. godini, upravo se forsira to pitanje, kao da u generalije prvotno spadaju genitalije, a nepotpisani priređivači sve to još garniraju svojim “stručnim savjetima” i “mudrim” preporukama. Za djevojčice donose “Kratka vodič za flert sa strancima”, pouke





kako se sve ljubiti, “kako biti spolno izazovna”, i onda se sve to ilustrira izazovnim fotografijama tinejdžera, počevši već od petog razreda osnovne. Sada se dio toga “poučno-odgojnog” materijala prenosi u priručnike za tzv. zdravstveni odgoj u školama: provokativno (ne)odjevene dive naše estrade pored žena iz svijeta znanosti i društveno korisnih djelatnosti, odjevenih otmjeno i jednostavno - pa neka djeca biraju što im se više sviđa! Gle, kako mi poštujemo svoju djecu!

Sve je to poput one preporuke mog sugovornika: “Nemoj se ni ženit!”, a onda: “A što nećeš?!” Sve čine da popljaju ili barem relativiziraju (“dikatura relativizma” - govorio je papa Benedikt) sve vrijednosti i moralna načela, a onda se licemjerno zgražaju kad se pokaže kukolj kao plod toga njihova opaka “neprijatelj-čovjekova” sijanja. Nešto poput onoga poslovična pitanja s one strane: “Ko nas to, bre, zavadi?!”

## S DON ANDROM - NA LOMAČU

Baš tako se ti “liberalni” novinari licemjerno zgražaju kad se pojavi vijest o nekom slučaju pedofilije, kad se otkrije nekoga tko na internetu ostvaruje zaradu s dječjom ili maloljetničkom prostitucijom, kao da oni ne zarađuju prodajom desetaka tisuća primjeraka svojih časopisa po cijeni od “samo 15 kuna”, makar je velik dio sadržaja “petparački”? Ti isti libertinski tekstopisci koji posvemašnju raspuštenost, nesputanu “slobodu” i nekontrolirani konzumizam propovijedaju kao ideale napretka, odjednom se pretvaraju u nesmiljene inkvizitore i egzekutore

kada treba na stup srama razapeti pojedinca koji je zaveo maloljetnicu ili dopustio da ona zavede njega, a upravo su je ti isti “novinari” poučili kako će to uspješno izvesti!

To licemjerje u medijima bode nas u oči svakog dana, gotovo u svim izdanjima - pisanim i elektroničkim. Možemo od njega pobjeći jedino ako sami sebi propišemo “silenzio stampa” - strogi post od medija, što je doista postalo vrlo zdrava dijeta.

Kad je don Andro Ursić objedinio u jednu knjižicu svoje tekstove o homoseksualcima - može se reći namjerno provokativnih - a takav je bio i njegov govor za sve novine koje su ga htjele čuti, nazvao me netko u ime EPEH-a i, kao generalnog vikara biskupije, upitao: “Što ćete učiniti s don Androm?” “Tko to?” - pitao sam. “Pa - Biskupija.” Spremno sam odgovorio: “Poslat ćemo ga na lomaču!” Što sam i htio postići, sugovornik je “ostao bez teksta”, pa sam mu obrazložio: “Ponajprije, don Andro je odrasla i punoljetna osoba. Nastupa u svoje ime i govori javno. Otkuda sad odjednom vaše (straho)poštovanje crkvenog auktoriteta pa zovete ‘u pomoć’ njegove nadređene? Zar je jedan primarius odgovoran za postupke medicinskog osoblja čak i izvan bolnice? Osim toga: po kojem kriteriju vi u medijima odobravate homoseksualcima da svoje nesimpatizere nazivaju homofobima i javno proglašavaju ‘homofoba godine’, a na one koji njihovu orijentaciju drže zastranjenjem ili poremećajem sada prizivate ‘inkviziciju’? I baš biste htjeli da ih sudovima izručuje sama Crkva kojoj inače smrtno zamjerate što je to činila kroz povijest.”



## NOVOROĐENČE NA DEPONIJU

Prije nekoliko godina, kad je mrtvo novorođenče pronađeno na jednom deponiju, dnevne novine i tjedne revije utrkivale su se danima u prozivanju te "gadure" koja se tako riješila svoga jadnog djeteta, i to iste one novine i revije koje se u svojoj "naprednoj i emancipiranoj orijentaciji" s "pravom" na pobačaj ophode kao s pitanjem civilizacijskog postignuća i nesporna prava žene na "raspolaganje svojim tijelom"! I kojima nije ni na kraj pameti da bi barem ponekad na svojim stranicama istaknule koju od tisuća i milijuna majki koje se iz noći u noć i po deset puta ustaju da bi pomogle svome bolesnu djetetu ili su uz njega probdjele i po deset noćiju u nizu!

Na susretu mladih katolika u Zadru okupilo se oko 30 tisuća mladih, a slično je bilo u Sisku i u Varaždinu. Družili su se u molitvi i pjesmi, nije bilo nijednog incidenta, štono se kaže "ni jedne razbijene čaše", a 90% naših medija te skupove nije ni spomenulo. U isto vrijeme, na paradi istospolaca u Splitu bilo je oko 300 sudionika i na njoj svakakvih nereda. O tome je 90% medija izvješćivalo danima prije i poslije!

Sličnim primjerima licemjerja današnjih medija, politika, različitih udruga i interesnih skupina moglo bi se ispisati niz debelih knjiga. Umjesto toga citirat ćemo suvremenoga njemačkog pisca J. M. Simmela, koji u jednom od svojih romana osluškuje šansonu s pitanjem: "Kakva velika nesreća treba da se dogodi da bi čovječanstvo stiglo do pameti?", na što kao otpjev odzvanja: "Odgovor zna samo vjetar!"

Stanko JERČIĆ



## Kesica Majke Božje

*Capsella bursa-pastoris*

**Kesica Majke Božje** ili **rusomača** dvogodišnja je biljka, koja najčešće raste uz putove i živice kao i na zapuštenim mjestima. Pri dnu stabljike biljka ima perasto izrezano lišće. Cvjetovi su joj bijeli, ponekad malo ljubičasto nahukani, a smješteni su uzduž gornje polovice stabljike pa taj njezin dio podsjeća na grozd. Latice su mu izrazito duže od lapova, a često ih nema. Plod je trokutasta i obrnuto srcolika komuška kojemu su rubovi izbočeni ili gotovo ravni.

Latinsko ime *capsella bursa-pastoris* biljka je dobila zbog izgleda svojih plodova koji sličje na torbicu = *bursa*, nekog pastira = *pastoris*. Budući da latinska riječ *bursa* znači novčanik ili torbicu za dragocjenosti, može se shvatiti rusomačin marijanski naziv, jer nas Marija "nosi" sa sobom kao neku dragocjenost.

Mario CRVENKA



## Tebi prikazujem...

U ranoj mladosti bl. Miroslav Bulešić (+1947.) odlučio se poći za Isusom. No, Isusov put nije lagan. Njega nema bez križa: "Tko ne nosi svoga križa i ne ide za mnom, ne može biti moj učenik!" (Lk 14, 27). Bez obzira na to, u opasnim godinama II. svjetskog rata i poraća, blaženik se nije bojao. Svjestan da "Bogu ništa nije nemoguće" (Lk 1, 37), stavio se k tome Gospi pod posebnu zaštitu. U svome duhovnom dnevniku na blagdan Bezgrešnog začeca 8. prosinca 1942. zapisao je:

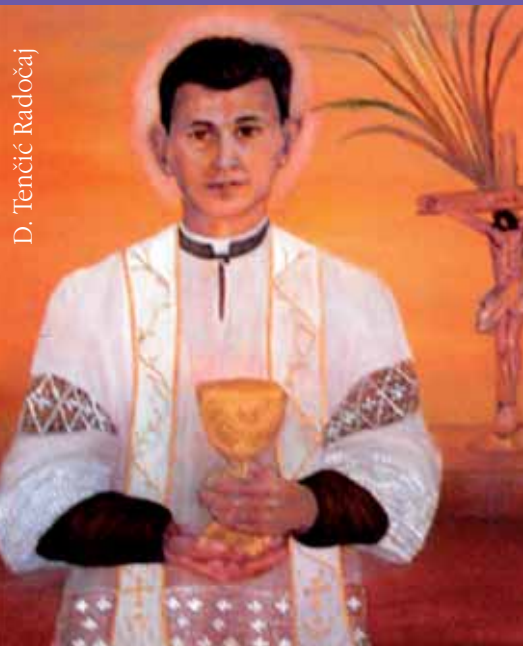
*„U ime Oca i Sina i Duba Svetoga. Zdravo Marijo ... posvećenje svega sebe Majci Božjoj.*

*Majko moja, evo me pred Tobom. Razmatram Tvoju dobrotu i Tvoju darežljivost prema meni. Ti si mi puno i puno pomogla u mojem životu. Hvala Ti, predobra i preljepa Majko. Ti me pozivaš k sebi. Ti želiš da ja budem sav tvoj. Svijet vrijeđa Boga. Ti hoćeš da se Bogu dade zadovoljština za sve te uvrede te želiš da se i ja stavim potpuno u Tvoju službu, da Ti se sav predam. Neću da budem škrt, već velikodušno i od sveg srca darujem Ti se sada i zauvijek. Hoću da živim u Tebi, za Tebe s Tobom, da mogu živjeti tako s Kristom, za Krista u Kristu Bogu. U Tvoje ruke, Majko, postavljam svoju dušu sa svim njezinim moćima, Tebi darujem sve svoje zasluge, svoje molitve, svoja dobra djela, svoju čistoću, svoje poteškoće i svoje odnose s drugovima. Tebi prikazujem svoje tijelo, svoja sjetila, da mogu*

*biti u Tvojoj službi. U Tvoje ruke predajem sve časti, sva djela, bilo tjelesna bilo duševna. Sve: dušu i tijelo zatvori u svoje prečisto Srce i očuvaj mene čista i ljubežljiva. Sav hoću da budem tvoj. Hoću da se žrtvujem svaki dan za Te. Slatko Srce Marijino, moje Majke, budi spasenje moje! Kad sam dakle sav Tvoj, čuvaj me i brani kao stvar i svojinu svoju. Tvoj sam. Primi me, Majko! Svaki dan hoću moliti za obraćenje grešnika i po nakani Tvojeg Prečistog Srca. Neka zavlada Tvoje Srce u srcima svih ljudi: u meni, u mojoj obitelji, u ovom našem zavodu, u našoj Istri, u hrvatskoj domovini, u cijelom svijetu. Nek se bude po svem svijetu Tebi pjevala slava. Molit ću po nakani sv. Oca pape i cijele Crkve. Tvoj sam sada i uvijek! Amen.”*

Dobra Majka svojih nikad ne napušta, pa ni na času smrti!

Vinka TOKIĆ BURLO



D. Tenčić Radočaj



## Sveti Ante o Djevici Mariji (2)

Sv. Anti Padovanskom utječu se mali i veliki, kršćani i nekršćani. Mole ga za sreću i zdravlje, za izgubljene stvari, za uspjeh u školi, za radno mjesto, za obitelj... On je čudotvorac, ali i mudar naučitelj, nadaren bogoslovac. Činjenica da Bog po njegovu zagovoru čini čudesa, zasjenjuje njegovu učestalost. Bogoslovac ostaje tako u sjeni čudotvorca. Za ispravno shvaćanje njegove uloge u povijesti Crkve, potrebno je sjediniti onu "ak' čudesa tražiš gl" s odlikom vrsna učitelja u vjeri. I tu je sv. Ante toliko značajan da mu je Crkva pripisala naslov "evanđeoskog naučitelja".

### GOSPA I SVETAC

Apostolsku službu sv. Ante vrši početkom 13. stoljeća. Po naobrazbi i kulturi, dijete je svoga vremena, živi i djeluje u ondašnjem ozračju. Rođen g. 1195. u portugalskom Lisabonu na krštenju dobiva ime Ferdinand. Kršćanski odgojen u uglednoj obitelji, ulazi u red otaca augustinaca. Doznajući za svjedočanstvo vjere petorice franjevačkih mučenika u Maroku g. 1220., pridružuje se franjevcima. Želi biti misionar, ali, mjesto u Afriku, dospijeva g. 1221. u Italiju. Ondje propovijeda puku i poučava mladu braću u bogoslovlju te g. 1231. u Padovi umire.

Poznata je ikonografija Padovanskog sveca: mladi franjevac, s ljljanom u desnici, s knjigom u lijevoj i s Djetetom u naručju. No poznat je i drugi prikaz

sveca s Gospom, koja se odnosi na videnje koje je imao potkraj života. Umjetničko predstavljanje toga doživljava s vremenom se bitno mijenja. U početku je Gospa prikazana u nebu s anđelima, a svetac u molitvi. Potom prikazuju Mariju s Djetetom u naručju, ali u odmjerenu odstojanju od sveca. Malo-pomalo Djevica se toliko približila svecu da je prikazuju kako mu pruža Dijete. U posljednjim slikama toga niza Djevica nestaje, a ostaje Ante s Djetetom.

### SLUŽBENICA OTKUPLJENJA

Svečevi govori temelje se na Sv. pismu. U njima tumači Božju riječ te vjerničkom puku izvodi zdravu i korisnu pouku. Marijinu ulogu u povijesti spasenja svetac sažima u jednostavnim riječima. Bog daruje spasenje po rukama one koje je njegova kćerka i majka njegova Sina, bl. Djevica Marija. Ta Marijina uloga započinje već kod tajne utjelovljenja:





*“Kada danas Sunce pravde, Sin Božji, ulazi u oblak, to jest u blaženu Djevicu, tada ona postaje na neki način svijetla duga, znak saveza, mira i pomirenja među oblacima slave, to jest između Boga i grešnog ljudskog roda.”*

Budući da na neki način uspostavlja mir između Boga i ljudi, Ante poziva vjernike da se utječu Mariji, koja je sigurno utočište i zaštita grešnika.

U svojim propovijedima Ante prikazuje ulogu Majke Marije u Isusovu životu i djelovanju. Ne samo što ga rada, nego se i kao majka brine za njegov rast i razvoj, odgaja ga za njegovo poslanje, prisutna je u odlučujućim događajima njegova života. Dok njeguje dijete Isusa i za nj se brine, Marija je poput Marte iz Evanđelja. Kad, pak, promišlja i u svom srcu prebire događaje i riječi o svom Sinu, nadmašuje drugu Lazarovu sestru, Mariju, koja sjedi do Isusovih nogu i sluša njegovu riječ (Lk 10, 42). Krist podnosi svoju muku u onom tijelu koje je svojim mlijekom hranila Djevica Majka.

Sv. Ante hvali siromaštvo i djevičanstvo Majke Gospodinove, njezinu poslušnost, duh promišljanja, pravednost i jakost duha. On misli da Marijin život nije podložan požudi. Jednako tako, njezino majčinstvo, koje je djevičansko, ne ostvaruje se po požudi. Pod utjecajem apokrifnih spisa i evandeoski naučitelj zastupa ideju da je Marija prije navještenja učinila zavjet djevičanstva. Na temelju te njezine odluke ostvaruju se na njoj riječ proroka Izaije: “Evo, začet će djevica i roditi sina” (Iz 7, 14). Djevičanski značaj Marijina majčinstva prikazuje služeći se primjerom iz biljnog svijeta.

*„Kao što ljiljani ostaju u svojoj snazi, ljepoti i mirisu i nakon što ih je kiša opra-*

*la, jednako je tako blažena Djevica sačuvala krepost i ljepotu djevičanstva kad je porodila Sina.“*

Promišljanje o Marijinoj ljepoti u Antinim propovijedima često se ponavlja. U njemu naglašava prije svega duhovnu ljepotu toga izvanredna stvorenja, koja je, dok je bila član zemaljske Crkve, bila obdarena svim krepostima. Darove koje je od Boga primila u konačnici su očitovanje punine milosti, koja, po obilju izvrsnosti, nadilazi sva ostala stvorenja. U svojim propovijedima Ante veliča Marijinu skromnost:

*“Nema nijedne svete duše koja bi u sebi združila sve obilje kreposti kao sveta Marija koja po svojoj uzvišenoj poniznosti zaslužuje da utjelovi i porodi Sina Božjega, cvijet nepovrijeđena djevičanstva.”*

U svojim marijanskim propovijedima sv. Ante upravlja i prošnje Gospi za zagovor. One su pune nade i pouzdanja: *“Molimo te, Gospe naša, nado naša. Ti koja si zvijezda mora, svijetli nam dok nas potresa oluja uzburkanog mora, vodi nas u luku spasa. Snagom svoje prisutnosti osnaži naše posljednje putovanje, da bismo sigurno mogli izići iz zatočeništva i zaslužiti da radosno prispijemo do neizreciva veselja. Neka nam to udijeli Onaj kojega si nosila u svojoj blaženoj utrobi i kojega si dojila na svojim svetim grudima. Njemu čast i slava u vijeke vjekova! Amen.”*

Život i poruka priprostoga padovanškog franjevca iz davnih vremena još uvijek su svjež i važni i u naše dane. Njegova poruka ujedno je i poziv da kršćanin vjerno slijedi Krista

Gospodina, koji se iz ljubavi predaje sve do smrti na križu, odakle nam ostavlja oporuku: „Evo ti majke!“

dar-ko



## S Marijom za pokojne

Jedan je od hvalevrijednih molitvenih običaja u mnogim župama okupljanje pokojnikove rodbine i prijatelja na molitvu krunice osam dana po ukopu dragog im pokojnika. Razmišljajući o najdubljim otajstvima vjere zajedno s Majkom Isusovom i sami jačaju vjeru i nadu u prekobrobni život i proživljavaju ono što molimo u Vjerovanju: „*Vjerujem u općinstvo svetih!*“ Moleći otajstva krunice za pokojne i utječući se u njihov zagovor kod Boga, obnavljamo najdublja otajstva naše vjere i unaprijed se radujemo svom uskrsnuću s Kristom.

Opravdanost i plodonosnost molitava za pokojne Katekizam (br. 958) temelji na vjeri u zajedništvo s pokojnicima, a to potkrepljuje riječima: „*Poznajući dobro zajedništvo cijeloga otajstvenog Tijela Isusa Krista, Crkva putnika već od prvih vremena kršćanstva s velikim je poštovanjem njegovala spomen mrtvih i, jer je sveta i spasonosna misao molitvi za mrtve da im se oproste grijesi, za njih je prinostila i molitve. Naša molitva za njih može im ne samo pomoći, već i njihov zagovor učiniti uspješnim u našu korist*“ (Svjetlo naroda, 50).

U tom je duhu sv. Ivan Zlatousti preporučivao vjernicima: „*Pružajmo im pomoć i obnavljajmo im spomen. Ako su Jobovi sinovi bili očišćeni žrtvom svoga oca, zašto bismo sumnjali da će naši prinosti za pokojne tim pokojnicima pružiti neku utjebu? Ne oklijevajmo pružati pomoć onima koji su preminuli i prikazivati za*

*njih svoje molitve.*“ Zajedništvo u molitvi i suobličavanje sa životom i osjećajima bl. Djevice, koja je doživjela smrt svoga jedinorođenca, pomaže vjernicima rast u vjeri i nadvladavanje smrti kao najvećeg i posljednjeg čovjekova neprijatelja.

Sveci su za života očitovali tvrdnu vjeru u zauzimanje kod Boga i nakon smrti.

Tako sv. Dominik pred smrt tješi svoju braću riječima: „*Ne plačite! Bit ću vam korisniji poslije smrti i uspješniji ću vas pomagati nego za svoga života.*“ A sv. Terezija od Djeteta Isusa još je izričitiya: „*Svoje ću nebo provoditi čineći dobro na zemlji.*“

### OSNAŽENI DREVNOM PRAKSOM

Kršćani su od početka duboko vjerovali da se „*tvojim vjernicima, Gospodine, život mijenja a ne oduzima, i pošto se raspadne dom ovozemnog boravka, stječe se vječno prebivalište na nebesima*“. Zbog toga oci II. vatikanskog sabora naglašavaju: „*Crkva putnika, dobro poznajući tu zajednicu cijeloga mističnoga Tijela Isusa Krista, već je od prvih vremena kršćanske religije s velikim pijetetom štovala uspomenu mrtvih i, jer je sveta i spasonosna misao moliti za mrtve da im se oproste grijesi*“ (2 Mak 12, 45), za njih je prinostila i molitve“ (LG 50). Sveti oci i kršćanski pisci preciziraju da su, uz euharistijsku žrtvu, za pokojnike korisni i drugi izražaji pobožnosti kao što su: molitva, milodari i djela milosrda.

Drevni su kršćani izražavali osobito poštovanje pokojnikovima posmrtnim ostacima kao sjenovim što se sije u zemlju da bi istrunulo, ali i proizvelo život novoj stabljici. Tu nam je vjeru posvjedočila sv. Monika, koja je - prema





zapisima njezina sina Augustina - na času smrti preporučila svojim sinovima: „*Ukopajte ovo tijelo kamo god, neka vas ne muči briga za njega. Samo vas molim da se, gdje god budete, mene sjetite pred oltarom Gospodnjim.*“

Uvodeći novokrštenike u dublje poznavanje kršćanskih tajna i potičući ih na dosljedno življenje onoga što su na krštenju obećali, u svojim „Mistagoškim katehezama“ sv. Ćiril Jeruzalemski piše: „*Zatim (u anafori) molimo za preminule svete oce i biskupe, i uopće za sve one koji su usnuli prije nas, uvjereni da je to od velike koristi dušama za koje molimo, dok je ovdje prisutna sveta i strahovita žrtva ... Upućujući Bogu molitve za preminule, pa bili oni i grešnici, mi ... prikazujemo Krista, žrtvovana za naše grijehbe, da Bog, prijatelj ljudi, bude milostiv njima i nama.*“

U svojim službenim molitvama Crkva svagdano upravlja žarke molitve Gospodinu za sve pokojnike svih prostora i vremena. To je lijepo izraženo u Prvom misnom kanonu kad molimo Gospodina da „*vjernicima, koji otidoše pred nama obilježeni znakom vjere i*

*svima koji u Kristu počivaju, daruje mjesto ostježenja, sujetlosti i mira.*“

Slično je i s pučkim pobožnostima povezanim uz smrt i spomen pokojnikâ. Pučke običaje i molitvenu praksu koja ih prati treba uskladiti s načelima kršćanske vjere kao što su: povezanost s Kristovom smrću i uskrsnućem, besmrtnost duše, uskrsnuće tijela te očitovanje Krista koji će suditi žive i mrtve na koncu vremena. Sve što je u skladu s tim načelima može se pripustiti i u kršćanske običaje.

### PROŽIVLJAVANJE A NE PRIKRIVANJE

Suvremeni mentalitet i društvena organizacija života nisu pogodni za doživljavanje i pravilno proživljavanje smrti. Često je raširena praksa da se smrt i njezini znakovi prikrivaju, a molitve i sakramenti povezani sa stanjem što neposredno prethodi smrti izbjegavaju „*da se bolesnik ne bi prestrašio*“. Liječnici i najbliža rodbina drže svojom dužnošću skrivati od bolesnika blizinu smrti i nastoje da umre izvan svoje kuće umjesto u krugu svojih najbližih. U velikim gradovima više nema mjesta za mrtve, a u skučenim stanovima gradskih zgrada nemoguće je organizirati molitveno bdjenje za više rodbine i prijatelja.

Nasuprot tome, tanatopraksa je u mnogim zemljama visoko razvijena i uključuje sramotno visoke novčane naknade. Potiče i prakticira različite zahvate i kemijske procese kako mrtvac ne bi odavao da je umro, nego da se sačuva vanjski privid života. A kršćaninu pomisao na smrt treba biti bliska i vedra u duhu riječi sv. Pavla: „*Za mene je živjeti Krist, a umrijeti dobitak!*“ (Fil 1, 21).

Marko BABIĆ



## Gospa od Sudnjega dana

Kad je papa Siksto IV. (1414.-1484.) uz baziliku sv. Petra u Vatikanu odlučio sagraditi papinsku kapelu, nije ni slutio da će stvoriti enciklopediju kršćanske sakralne umjetnosti. Za njezin nacrt pobrinuo se arhitekt Giovannino de' Dolci (1435.-1485.). Prema proporcijama Salomonova hrama, projektirao ju je kao zatvorenu i nepristupačnu utvrdu, a za njezino oslikavanje odabrani su najpoznatiji talijanski ranorenesansni slikari. Od postavljanja temeljnog kamena do završetka gradnje prošle su oko četiri godine, a blagoslovio ju je na blagdan Uznesenja Marijina, 9. kolovoza 1483. papa Siksto IV. Tako je kapela, kasnije prozvana Sikstinska po tom papi, posvećena Velikoj Gospi. U prigodi blagoslova, na oltarnoj poledini, između motivâ Rođenja Isusova i Rođenja Mojsijeve, oslikan je središnji prizor Velike Gospe na kojemu papa Siksto IV. nazoči Marijinu uznesenju i krunjenju.

### VELIČANSTVENA SVODNA SLIKA

Do blagoslova Sikstinske kapele dovršeno je 16 fresaka s paralelnim prizorima iz Isusova i Mojsijeve života. Trebalo je još oslikati svod. Papa Julije II. (1443.-1513.) odlučio je g. 1508. da to uradi Michelangelo Buonarroti (1475.-1564.). Tako je nakon četiri godine, na Dušni dan g. 1512., na svodu od gotovo 800 m četvornih zablistala veličanstvena freska Stvaranja svijeta u devet prizora s popratnim sadržajima.

Otada su trebale proći još 23 godine da Michelangelo, na zahtjev pape Pavla III. (1468.-1549.), podigne drvenu konstrukciju za oslikavanje oltarne poledine s prikazom Uskrsnuća Kristova. Najprije je sagradio novi zid koji je nakosio za jedan lakat, oko 38 cm, pri čemu je zatvorio dva prozora i prekrio dvije lunete, dvojicu papa i tri glavne oltarne slike: Mojsijevo i Isusovo rođenje te središnji prizor Uznesenja Marijina s papom Sikstom IV. Međutim, Michelangelo je naknadno promijenio motiv i naslikao Posljednji sud prema Matejevu evanđelju: "Kad Sin čovječji dođe u slavi i svi anđeli njegovi s njime, sjest će na prijestolje slave svoje. I sabrat će se pred njim svi narodi, a on će ih





jedne od drugih razlučiti kao što pastir razlučuje ovce od jaraca. Postavit će ovce sebi zdesna, a jarce slijeva” (Mt 25, 31-46). Radio ga je od 16. travnja 1535. do 30 listopada 1541. Među 400 likova na oltarnoj poledini (12,2 x 13,7 m), naslikao je i Gospu od Posljednjeg suda, jedinstven sakralni motiv u kršćanskoj umjetnosti. Vjerojatno ga je na to ponukao središnji prizor Velike Gospe, koji je morao uništiti. Nakon polemika koje su u međuvremenu oko toga nastale, papa Pavao III. blagoslovio je na Božić g. 1541. fresku i tako zaustavio njezino najavljenno uništenje.

Ugledajući se u tradicionalnu ikonografiju, kako romaničku tako i gotičku, osobito na crkvenim portalima i svodovima, Michelangelo je stvorio novu kompoziciju Sudnjeg dana bez uobičajene svetopisamske simbolike.

### NEVJEROJATAN RED U NEREDU

Kad promatramo fresku Posljednjeg suda u Sikstinskoj kapeli, na prvi mah učini nam se da su likovi na njoj razbacani bez ikakva rasporeda. Međutim, analizirajući kompoziciju, možemo je razdijeliti na tri zasebne cjeline.

Središnja cjelina, Isus i Marija, okruženi povorkom svetih osoba Staroga i Novoga zavjeta, s drugom zasebnom cjelinom u gornjem dijelu, s anđelima, zaprema polovicu slike. U donjem dijelu, u trećoj zasebnoj cjelini, podno Isusa, prikazan je, razdvojen u dva dijela, svršetak svijeta i uskrснуće tijela. Prema zakonima kružne kompozicije, svi se likovi okreću oko Isusa. Nošen oblacima, bez kraljevske haljine, polugol, podigao je desnicu i ponovio riječi s križa: "Dovršeno je!" (Iv 19, 30). Na to

je nastao metež koji je Michelangelo skladno razdijelio na nebeske i zemaljske povorke.

Kao dvostruki krug, raspoređeni su nebeski pratitelji, koji otvaraju Isusu prostor da najavi Sudnji dan. U prvog su povorci apostoli, patrijarsi i proroci, a u drugoj kršćanski mučenici i blaženici, crkveni naučitelji, starozavjetne svete žene i poganske sibile.

U donjem dijelu odvija se drama Sudnjeg dana. U prvom su planu anđeli trubači i čitači sudbine, a slijedi uskrsnuvanje mrtvih, odnosno uspon spašenih prema nebu i silazak prokletih u pakao.

### GOSPINA ZANIMLJIVA ULOGA

Nakon kratka prikaza cjelokupne kompozicije, zanimljiva je uloga Gospe od Sudnjega dana. Desno uz Isusa, koji odlučno istupa naprijed i uzdignutom desnicom uzdiže spašene u nebo, a spušenom ljevicom tjera proklete u pakao, Gospa u molitvenom stavu, savijena u vitku S-krivulju, pogledom prati uspon spašenih. Kad je Sin podignuo desnicu i najavio svršetak svijeta, Majka je postala nemoćna, jer, kao posrednica između zemlje i neba, više ne može prijeti vjerničke molitve svome Sinu kao Otkupitelju. U crvenoj haljini s velom oko glave i plavim preko koljena, upravljajući samilosni pogled prema spašenima, Gospa ukrštava ruke kao da Sinu zahvaljuje na uslišanim molitvama. U sakralnoj ikonografiji na prizorima Sudnjeg dana uz Isusa se nikad nije prikazivala Gospa kao posrednica. U proživljenoj vjeri, Michelangelo je učinio iznimku i posebno naglasio Marijino posredništvo.

Ante Branko PERIŠA



## Godina vjere bliži se kraju

Na početku svake nove godine - školske, akademske, ili koja već bila, pravi se plan i program. Na kraju godine pogleda se redovito unatrag, da se vidi što je od planiranog ostvareno. Kad neka godina dobije svoju tematsku boju, ne znači samo da je nešto u krizi nego da nam je i to veoma važno za život. Osim toga, pojedine godine mogu biti posvećene proslavi određenih obljetnica, tj. sjećanja na neke važne događaje. Jubileji su prigoda da se prisjetimo i nekih činjenica vezanih uz naš život. Tako zanosa koji nas je nosio pri izboru životnog zvanja, opredjeljenja, bračnog druga, pa i kupovine dragih stvari.

### GODINA VJERE

Zašto je bila potrebna Godina vjere? Zar su ostale godine bile godine nevjere, pa nam je sada trebala jedna godina vjere?! Godina vjere vrijeme je u kojem smo trebali odgovoriti na pitanje: U koga vjerujem? Što vjerujem? Komu vjerujem? Kako vjerujem? Zašto vjerujem? Vjerujem li svakog dana ili jedino onda kad se ljuljaju moja sigurnost i moje samopuzdanje, jer ne može sve biti onako kako sam zamislila, isplanirala i kako ja hoću? Vjerujem li zato jer su me učili da je to dobro ili zato što su vjerovali i moji prije mene, vjerom su bili ispunjeni, pa su to nastojali prenijeti i na mene? Vjerujem li zato što hoću, mogu, želim, postojim, osjećam i živim

dotirnuta milošću i obdarena nevidljivim darom vjere za koju je svatko od nas i sam odgovoran?

### OSOBNJA ODGOVORNOST

Zaustavit ću se na osobnoj odgovornosti, a da to ne bude shvaćeno preuzetno, samodostatno, umišljeno, oholo, prepotentno. Godina vjere poticaj je svakom od nas da se upitamo što nam znači vjera i što činimo kad se uvjerimo da bez nje ni život nema smisla. Može li vjernik živjeti bez vjere? Ne može, jer onda i nije vjernik, premda misli da jest samo zato što se tako zove. Može živjeti u zabludama o vjeri, u neznanju, zatvoren u sebe. Može pod svaku cijenu tražiti odgovore na životna pitanja i tamo gdje ih neće dobiti u duhu vjere. Dobit će i zadovoljstvo, možda rješenje zdravstvenih problema, novac i slavu i stan, ostvarenje životnih snova. Ako pri tom ne izgubi sebe, svoj identitet, svoju obitelj i vjeru, neka po onoj "Tko nije protiv nas, zanas je!" pomogne i drugima na životnom putu. Događa se upravo suprotno: da se dobije sve, a izgubi vjeru, zdravlje, obitelj, duševni mir, što nije pravilo, jer može biti i obrnuto da se izgubi sve, a nađe sebe u Bogu. Putovi su različiti. Put do zvijezda je trnovit, a onaj koji vodi u kraljevstvo nebesko uzak. Što znači proći kroz "uska vrata"? Oni koji su bili u Svetoj Zemlji, sjećaju se gužve pred Isusovim grobom i kako se ulazilo, jedan po jedan. Ako ste željeli još nekoga u tom trenutku imati pored sebe, trebali ste čitavo vrijeme biti zajedno i paziti da vas tko ne izgura ili se ne ugura među vas. Jedno po jedno ulazili smo kroz uska vrata. Nismo bili opterećeni u



čijem ćemo društvu biti. Bili sam u Božjoj blizini i u društvu onoga kojega je on u onom trenutku izabrao za mene.

## U OBITELJI I U CRKVI

Osim odgovornosti za sebe i za svoju vjeru, obiteljski ljudi brinu se i za svoju djecu. Njihova briga ponekad je toliko "debela" da je duša ispunjena teškoćom, kao i srce opterećeno težinom, izgubila pravilan ritam i oboljela. Godina vjere bila je i prigoda za prevenciju mogućih odstupanja, za očuvanje zdrave vjere, za povratak nade. Kome je trebala? U carstvu biljnog svijeta postoje borovi i jele, lipe, jablani i raznovrsno bilje. Jedno cvate raskošno i mirisno, drugo skromno i samozatajno. I borovi i lipe mijenjaju lišće. Borovi su uvijek zeleni, a put ispod njihovih krošanja posut je otpalim iglicama. Na proljeće i oni dobivju nove, svjetlije izdanke. Lipe, zaodjenute bojama

života, svake jeseni, ostaju bez lišća. Golih grana čekaju proljeće i novo ruho. Svake godine novo lišće na istom deblu, na starim i na novim granama. I ako se neko lišće osuši i ne otpadne, na toj grani nema novog lista.

Što to ima veze s Godinom vjere? Isus je s nama u Crkvi uvijek isti. Vjernici su poput stabala zelenih, zimzelenih, golih... Kad umiru, jedni odlaze radosni, drugi goli, treći posječeni... Ne može se doživotno ostati u prvopričesničkim i krizmaničkim klupama. U njih svake godine dolaze novi učenici. To ne znači da ne treba prostora za one koji žele ostati u Crkvi i nakon krizme, kao i za one koji, poput starih jela, rastu visoko, upravo zato jer su za rast našli povoljno mjesto, nikome nisu smetali i nitko ih nije dirao.

## U BOŽJEM VRTU

Godina vjere bila je za sve nas prigoda da nademo sebi mjesto u Božjem vrtu. Ako nismo uspjeli, zamolimo za malo prostora u stakleniku, gdje biljke rastu unatoč klimatskim neprilikama.

Neka naše obitelji budu plodni vrtovi Božji u kojima će svako dijete dobiti mjesto za ljubav. Ako se koje i rodi bez obiteljske ljubavi, Gospodin će se u svom "stakleniku" pobrinuti i za nje. Nek se ne ubije, nego neka se rodi! Ne možemo se spasiti bez nas samih! Bog želi da se svi ljudi spase. Pomozimo mu u tome! Svoju brigu za spasenje povjerimo Isusu i Mariji. Bogu prepustimo i sebe i sve svoje, kao i svoje brige i tjeskobe, i zamolimo ga za ono najpotrebnije: puno ljubavi i ono malo zno vjere koliko je potrebno za spasenje.

Danijela DE MICHELI VITTURI





U srednjem vijeku u hrvatskim krajevima nastaju posebne pohvalnice u čast Majci Gospodinovoj. Šire se prepisivanjem među svećenicima, redovnicima i vjernicima, osobito unutar različitih bratovština. Jedan je od takvih ranih književnih plodova nastalih među Hrvatima i poznata pohvalnica *Šibenska molitva*, koja je odraz hrvatskoga marijanskoga molitvenog zanosa. To je tekst od dvije stranice, prozvan po mjestu u kojemu je pronađen, a latinskim *Lijepa i pobožna molitva bl. Djevici Mariji* vjerojatno ga je naslovio prepisivač. Riječ je o *laudi*, jednostavnu nizu pohvalnih zavaja litanijskog stila u čast Gospinu, što je tipičan iskaz ljubavi i pobožnosti onog vremena prema Majci Gospodinovoj. Važan je to spomenik hrvatske "kulturne prošlosti, jedan od najstarijih spomenika hrvatskog jezika, pisan latinskim pismom" (J. Šetka). Divan je uzorak pohvala Gospi, a drže ga jednim od najstarijih pokušaja lirskog izražavanja na hrvatskom jeziku. Stoga nije važan samo za hrvatsku književnost i kulturu uopće, nego i za marijansku pobožnost: svjedočanstvo je ljubavi hrvatskog naroda prema Majci Gospodinovoj.

## PODRIJETLO MOLITVE

Čini se da *Šibenska molitva* potječe iz živoga pučkog govora, a vjerojatno se širila od usta do usta. Rukom je pisana sredinom 14. st., a pronašao ju je u latinskom kodeksu početkom 20. st. fra Josip Milošević (+1926.) u knjižnici šibenskoga samostana sv. Frane i objavio g. 1911. zajedno s

Ivanom Milčetićem. Zapisao ju je divnim rukopisom čakavskim narječjem fra Pavao Šibenčanin, ali on joj nije tvorac. Njezine intelektualne, književne, stilske i retoričke osobine, upućuju na zaključak da je nastala iz već postojećeg teksta na latinskom ili talijanskom jeziku, te je, možda, slobodnije prevedena ili prerađena. Budući da se ne zna za sličan predložak na latinskom ili kojemu drugom jeziku, vjerojatno joj je izvor izgubljen. Prepisivačke pogreške daju naslutiti da je njezinu zapisivaču bio poznatiji latinski negoli hrvatski jezik, pa bi izvorni tekst morao biti stariji od fra Pavlova. Latinski izrazi u njoj koji nisu prevedeni potiču na zaključak da je njezin zapisivač obavljao diplomatsku službu kojem velikašu u nekome hrvatskom kraju. U pohvalnici nema crkvenoslavenških tragova, pa bi moglo značiti da je njezin auktor iz sredine u kojoj se bogoslužje obavljalo na latinskom jeziku. Kako nema ni talijanizama, mogao bi biti iz sredine koja je živjela podalje od mora. Budući da se u srednjem vijeku u hrvatskom priobalju njegovao glagolizam, neki drže da je njezin predložak bio pisan glagoljicom. Iako se zove *Šibenska molitva*, sve te činjenice daju naslutiti da ne znači da je ona i nastala u Šibeniku. Neki drže da se pojavila u franjevačkoj sredini, u Bribiru ili u Skradinu, a njezin prvotni tekst da je bio pisan bosančicom. Između prvotnog teksta i sačuvanog rukopisa u tom slučaju postojao bi neki latinički prijepis kojim se fra Pavao služio. "Tlo nastanka u ovom slučaju tako je široko i tako univerzalno da nikakva lokalistička mitologija ne može nam biti od pomoći kad je riječ o zagonetki zvanj - *Šibenska molitva*. Njeni korijeni su: biblijski, patristički, teološki, retorički, antički, helenistički, dogmatički i ini. *Šibenska molitva* zato nije samo prvi

dokument hrvatske pismenosti, nego je sažetak *formae mentalis* srednjovjekovlja uz popratnu glazbu: biblike, antike, helenistike, a osobito su u ovom orkestru važne nebeske melodije patrištike i crkvene dogmatike” (I. Armanini). Pjesniku su u zanosu neki dogmatski stavci u molitvi ostali nejasni, donekle netočni, čak i protivni crkvenom učenju. Mogao bi tome biti uzrok nedovoljno književno izgrađen jezik onog doba.



## SADRŽAJ POHVALNICE

U prvom dijelu *Šibenska molitva* slavi Marijino dostojanstvo, njezine povlastice, njezinu moć i duhovnu ljepotu. U njoj se izriču pohvale Majci Gospodinovoj zato što je urešena neprocjenjivim Božjim darovima. Molitelj joj se obraća nizom pohvala, zazivajući je zazivom "Gospoje", vrlo sličnim današnjem Gospa. U drugom dijelu molitelj hvali Gospinu dobrotu, a u trećem ispovijeda vjeru u utajstvo rođenja Sina Božjega od Oca, koje se zbilo prije svih vjekova, i vremenitoga, od Marije Djevice, od koje je rođen po Duhu Svetom. Zato je uzdignuta na dostojanstvo Majke Božje. Njoj se obraća neka "moli za nas i vas plk krstjanski..." Završni dio zapravo je ispovijest vjere u utjelovljenje Sina Božjega, koji je predao svoje tijelo da bi vjerne otkupio svojom smrću na križu i svojim slavnim uskrsnućem. *Šibenska molitva* izražava kršćanske vjerničke osjećaje doba u kojemu je nastala, pa je u nju utisnut pečat onodobne vjerničke duše. Odjekivala je po crkvama, kapelama i obiteljskim kućama, a ponavljali su je u trenaucima sabranosti i toliki pojedinci. U njezinu sadržaju nazire se moliteljevo pouzdanje u Majku Gospodinovu i moć njezina zagovora, iz kojega izranja prisna veza i odanost vjernika. Molitelj je stavlja iznad svih blaženih i svetih, obraća joj se kao svojoj zagovornici i zaštitnici na zemlji. Vjeruje u njezino opće zagovorništvo i posredništvo između Boga i ljudi.

Petar LUBINA



## Za novu crkvu Gospje Velikoga zavjeta

Prema odredbi hrvatskih biskupa, po crkvama diljem Domovine prikupljani su milodari za izgradnju nove crkve Gospje Velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta u Kninu. O Kninu, kninskoj župi, novoj crkvi i potrebama razgovaramo s kninskim župnikom i gvardijanom *fra Markom Duranom*.

- Što je zapravo s Kninom da mu tek sada treba crkva?

- Do I. svjetskog rata u Kninu je živjela većina hrvatskog pučanstva. Njihove vjerničke potrebe zadovoljavala je samostanska i župna crkva sv. Ante Padovanskoga. Međutim, doseljavanjem Srba iz okolnih sela, Hrvati su se polako iseljavali. Izobilnije doseljavanje Srba započelo je u drugoj polovici 19. st., tako da je prije Domovinskog rata u Kninu bilo 37.888 ili 88,20 % Srba, 3.886 ili 9,04 % Hrvata, 502 ili 1,16 % Jugoslavena i 678 ili 1,60 % ostalih.

- Kakvo je stanje danas?

- Demografska slika Knina s Domovinskim ratom potpuno se promijenila. Veliku većinu njegova stanovništva tvore Hrvati protjerani iz Bosne i

Hercegovine. Danas u njemu živi 10.633 Hrvata koji su dospjeli iz svih dijelova Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Grad s okolicom ima 15.407 stanovnika. Hrvata je 76,5 %, a Srba 20,8 %.

- A što je sa župom?

- Današnja kninska župa obuhvaća grad Knin i okolna sela: Kovačić, Biskupiju, Orlič, Markovac, Zvjerinac-Kosovo, Uzdolje, Ramljane, Potkonje, Vrbnik, Ljubuč i Žagrović. Budući da se grad dobrano proširio i na područje župe Vrpolje, šibenski biskup g. 1997. dio vrpolske župe pripojio je kninskoj, pa ona danas ima oko 10.000 vjernika. Na njezinu teritoriju dvije su osnovne i jedna srednja škola, a radi i Veleučilište. Za tolike vjernike dosadašnja je crkva premalena i nema drugog rješenja nego graditi novu, veću.

- Kako župa živi i djeluje danas?

- Od oslobođenja Knina 5. kolovoza 1995. sv. mise slavimo po različitim gradskim dvoranama. Trenutačno smo podstanari u tvornici DIV. Ona nam je ustupila jednu veliku dvoranu koju smo preuredili za molitveni prostor i drugu, manju, za vjeronauk dok je toplije. Zimi se služimo dvjema dvoranicama u samostanu. A u župi djeluju pjevački zborovi odraslih (mješoviti) i dječji te dva VISA koji nastupaju svake nedjelje. Uz školski drži se i župski vjeronauk. U župi djeluje i neokatekumenska zajednica, Franjevačka mladež, Franjevački svjetov-







ni red i ministranti. Već nekoliko godina župljani u župi i izvan župe izvode pasionsku igru Muka Gospodina našega Isusa Krista.

- *Krov nad glavom vjerojatno imaju svi, a od čega žive?*

- Žive teško. Neki gube radna mjesta, mnogi ne mogu naći posao i nemaju od čega živjeti pa su prisiljeni tražiti pomoć. U župi djeluju Caritas i pučka kuhinja, i to istim intezitetom kao i kad su osnovani. Pomažemo tako 740 obitelji ili više od 1900 potrebnika, među kojima su i obitelji s više djece.

Caritasova kuhinja svaki dan priprema 97 obroka, od kojih kuhani obrok dostavlja za 27 bolesnih i nemoćnih.

- *A što je s novom crkvom?*

- Hvala Bogu, gradi se ona i uza nju dvorana, koje će biti dostatne za potrebe vjernika. Gradnja je započela 25. rujna 2011. polaganjem kamena temeljca koji je postavila ondašnja predsjednica Hrvatske vlade J. Kosor i blagoslovio bivši provincijal fra Ž. Tolić. Grubi radovi su pri kraju. Došlo je do krovnih ploča, kojih se salijevanje upravo priprema. Informacije o gradnji, izgled crkve i imena darovatelja mogu se naći na: [www.franjevci-split.hr/knin](http://www.franjevci-split.hr/knin). Prema planovima, sredstva koja je osigurala Vlada RH, do kraja g. 2013. bit će iscrpljena.

- *Kako naprijed?*

- Za dovršetak preostalih radova treba nam pomoć. Provincijal fra J. Kodžoman obratio se za to hrvatskim biskupima. Na proljetnom zasjedanju g. 2013. oni su donijeli odluku da se u nedjelju 15. rujna 2013. po svim crkvama prikuplja milostinja za izgradnju nove crkve u Kninu. Važna nam je svaka kuna, pa se svima obraćamo za pomoć. Darove

možete dostaviti na žiro račun kod PBZ, Ulica Slobode 7, 21000 SPLIT, HR  
IBAN: HR25 2340 0091 1001 4458 2  
SWIFT: PBZG HR2X

Opis plaćanja: Knin - crkva

- *Nova crkva posvećena je Gospi Velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta? Malo neuobičajeno...*

- Da. Među ruševinama crkve sv. Marije u Biskupiji kraj Knina, dakle na području naše župe, pronađen je najstariji poznati Gospin lik u hrvatskoj umjetnosti, koji potječe iz XI. stoljeća. Po uzoru na nj, g. 1976. odliven je u zlatu i srebru praluk Gospe Velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta od darova svih hrvatskih katolika u domovini i svijetu. On je postao simbolom hrvatske povijesti, vjere i zajedništva. Gospa Velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta zaštitnica je i Vojne biskupije u RH, a u novu crkvu hodočastit će i moliti se u njoj svojoj Zaštitnici i hrvatska vojska. Knin je uvijek bio vojna utvrda, pa dolikuje da i nova crkva nosi to Gospino ime, iz nacionalnih i vjerskih razloga, te da nova crkva i Gospin praluk postanu i ostanu svetinja u kojoj je sjedinjena prošlost u kojoj će se izgrađivati naša sadašnjost i budućnost.

- *Što biste poručili našim čitateljima?*

- Knin je simbol slobodne hrvatske države. Hrvati u njemu odvajkada žive te žele opstati i ostati. Treba im omogućiti da radom i molitvom izgrađuju bolju budućnost. Za to im je nužna crkva i odgovarajući prostor za okupljanja. Stoga svaki dar ugrađuje i darovateljevo ime u novu Gospinu crkvu. Gospodin sve vidi i vjerujemo da će sve nagraditi. Unaprijed svima hvala za i najmanji dar!

K. JOLIĆ



## Izbavi nas od zla

Otkakao sam pronašla "unućića" u njezinoj torbici, moj se život promijenio. Bojim se svoju brigu podijeliti s Romeom, jer će svu krivnju svaliti na mene. Počet će s onim svojim standardnim: "Ne bi dijete bilo takvo da ga ti ne podržavaš, da nisi uza nju..." Nastat će prepirka između mene i njega te će se naposljetku rasprava voditi o meni, a ne o onomu bitnom - da nam kćerka troši "unućiće"! Drugim riječima - pije, konzumira alkohol.

Sljedeće će biti, zašto mu to nisam rekla. On bi je odmah zatvorio, ne bi joj dao vani, uveo bi za nju policijski sat... I tisuće bi kazna smislio i učinio, a ona je upravo postala punoljetna. Stoga se povijam, razgovaram s njom, pokušavam onako prijateljski, sve lijepo u rukavicama ispitujem... Svako malo tresne me ona onim već uhodanim: "To danas svi rade. Otiđi pred taj i taj doma i vidjet ćeš hrpe praznih boca. Što misliš, čije su?!" Dok se meni vrti pred očima pa navodim imena finih djevojkica, njezinih vršnjakinja i malo starijih, ona posprdno klima glavom:

- Njihovi roditelji to ne znaju. One ne izlaze da se malkice napiju da se oraspolože, nego ciljano, da se opiju! Piju dok ne padnu! Natječū se koja će prije pasti!

Dok hvatam zraka slušajući sve to da ne padnem, ne od pića nego od šoka, ona nastavlja:

- Ti pojma nemaš što se vani događa

petkom i subotom navečer! Pa nedjelja je za trijeznjenje!

Dobro moj muž govori:

- Mi smo kao ovce. Odvelo nas u Europu. Ne znamo što ćemo sa sobom. "Popâst" ćemo u njoj ono jeftino i negativno. Evo, uzeli smo od nje opijanje krajotjednicom, trijeznjenje nedjeljom da bi se ponedjeljkom moglo u školu!

Gospe moja, kako mi to brzo usvajamo zlo!

- Ti, jedno moje dijete, što ti radiš?!

- Rekla sam ti da ja ne pijem!

- A ona bočica u tvojoj torbici?!

- Rekla sam ti da se to zove "unućić", on nije moj!

- Znammmmm...

- Vidiš po novcima koje dobivam od vas da tu nema mjesta za opijanje. Provjeri me svaki put kad dođem kući, zaudaram li alkoholom, povraćam li, kako s tobom razgovaram... - nikakav filozof nije joj ravan u raspravama.

Sve je istina, sve ja to znam, ali onaj "unućić" u njezinoj torbici ne izlazi mi iz glave. Mučim se s pitanjem, vjerovati joj ili ne. Ne spavam mirno.

Grizodušje me muči što Romea nisam odmah u to uključila. Kako vrijeme prolazi, sve mi je teže.

Još se nisam oporavila od šoka koji sam doživjela kad me zamolila, bih li prevezla neke stvarčice do kluba gdje će jedna od prijateljica slaviti 18. rođendan. Koliko sam mogla vidjeti, ona i njezine prije ukrcavale su cole, sokove i još neke vrećice. Odvezla sam ih. Prtljažnik se zaglavio pa sam ga morala izići otključati. Gotovo me bacilo kad sam ugledala četiri boce žestokoga pića. Pogledala sam je razočarano...

- Nije to za mene! Budi mirna! Neću ti ja toga ni okusiti! - šapnula je i cmo-  
knula me u obraz te nadodala:  
- Poslat ću ti poruku kad završimo.  
Doći ćeš po nas!  
Jedva sam se kući dovukla...  
- Govori, što se događa! Znam da nešto kriješ i dugo nosiš u sebi. Govori, nemam više strpljenja! - bilo je prvo što je Romeo rekao.  
Ispovjerala sam mu. Prije no što je uspio prozboriti, počela sam: Oče naš... Pustio me da u miru izmolim. Poslije "nego izbavi nas od zla", progovorio je: - Što će te izbaviti kad si je sama uvalila u zlo!  
- Obećala je, neće ona!  
- Neće ona! Jesi pametna! Hoće drugi! I to su nečija djeca. Ona njima vozi alkohol i šuti, ostavlja djeci da ga piju. A, gdje ti je pamet, ženo moja! Sad ćeš cijelu noć moliti Boga za pomoć, zdravlje i sreću, a sama činiš zlo i njih puštaš neka čine što ih je volja!  
Bilo je u pravu. Svu noć sam molila. Kad se oglasio mobitel u pet ujutro, bila sam spremna za pokret.  
- Koga vozim na hitnu? - upitala sam ih kad su ušle u automobil. Nasmijale su se na to i rekle:  
- Kad smo vidjele kuda to sve vodi, sklonule smo se, jednostavno smo otišle na drugo mjesto! A da i mi nešto popijemo, uzele smo - dječji šampanjac! Tako glumimo da i mi pijemo! - zabavljale su se svojom pričom.  
Moje su misli bile s onim drugima, leželi negdje mrtvi - pijani. Šaptala sam: "Majko Božja, isprosi mudrost i prosvijetli pamet njima i njihovim roditeljima, moli za nas grešnike sada i na času smrti našel!"

R. T.

## Molba

**Marijo,  
tvoje srce majčinsko  
sve razumije  
i svaku molbu prima.**

**Pogledaj na one  
što nemirno lutaju zemljom,  
a i ne znaju što traže.**

**Uputi ih svome Sinu  
i prati do cilja.**

Ljiljana VASILU





## Marija u nerežiškoj pismohrani

Oko tisućljeće i pol staro naselje Nerežišće na Braču, inače povijesna otočna prisjetolnica, uz veličanstvenu i najčasniju bračku župnu (arhiepiskopalsku) crkvu Gospe Karmelske, ponosi se s još 12 manjih crkava, među kojima je i ona Gospe Stomorice (= *sancta Maria*) iz 11./12. st., sagrađena na temeljima starije. Smotru sačuvanih materijalnih dokaza višestoljetnog Gospina šovanja na području više od tisućljeća starije nerežiške župe izvršili smo u *Mariji* br. 7-8-9/2008. Sadašnjim pak prikazom Marijina spomena u sačuvanim pisanim vrelima predmetne župe zaokružuje se spoznaja o svjedočanstvima Gospina čašćenja na obrađivanom prostoru.

### OBİČAJNICI

Makar najstarija sačuvana arhivska jedinica nerežiške župne pismohrane potječe iz g. 1322., danas raspoložemo tek s trima rukopisnim svescima običajnika iz 19. stoljeća. Za najstariji, onaj iz g. 1823., možemo tvrditi da sadrži sliku liturgijskog života kojemu su u 18. st. bili začetnici braća Bonačići, najznamenitiji nerežiški župnici. Iz tih ćemo običajnika ovdje izdvojiti barem neke podatke s marijanskim obilježjem. Svake prve nedjelje u mjesecu, zbog bratovštine sv. Ružarija, prije župne mise u ophodu oko crkve pjevalo se *Zdravo, zvijezdo mora*, a nakon

Večernje istim putem molila se Gospina krunica, kao i na sva marijanska slavlja. U prvu listopadsku nedjelju ophod se po mjestu kretao uopće najdužim predviđenim smjerom za procesije, kako bi se moglo izmoliti svih 15 otajstava krunice. Godišnje se četiri puta (na blagdan Blagovijest, Veliki petak "*Gospi na žalovanje*", Uskrсни ponedjeljak "*Gospi na radovanje*" i Gospino pohodeње) procesijski hodočastilo u župnu crkvu obližnjega Donjeg Humca, zavjetno Gospino prasnvetište otoka Brača. Na blagdan Velike Gospe, s polaskom u 2 sata, odlazio je jedan od dvojice župnih pomoćnika s nerežiškim pukom do crkvice Gospe Stomorice, gdje se pjevao Gospin životopis i slavila misa zornica. Nakon Večernje na blagdan Gospe Karmelske blagoslivljali su se karmelski škapulari i primali novi članovi u karmelsku bratovštinu, uz pobudan govor o dužnostima i milostima vezanim uz nošenje škapulara.

### PRIRUČNICI

Uz tri sačuvana rukopisna obredna priručnika iz 19. st., nezaobilazan spomen zaslužuje g. 1742. tiskan hrvatski katekizam za nerežišku crkvu njezina župnika Jeronima Bonačića (drugo izdanje priredio je g. 1761. kao šibenski biskup). U njegovu su dodatku molitve tada uobičajene u župi, također i ružarij s litanijama te *Sedam radosti Marijinih*, što se, osim u ostalim prigodama, poglavito molilo u osmini blagdana Gospe Karmelske. (O Mariji u Bonačićevu katekizmu pisali smo u Marija br. 12/1987.)  
Pojedina otajstva krunice najavljivana su i pjevanjem određenih stihova komičkog



župnika Andrije Vitaljića (17. st.), koji je spjevao i zaključnu pjesmu molitve ružarija *Pod tvoja krila čuvaj nas i brani*. Lauretanskim litanijama dodana su tri izvorna zaziva: *Kraljice i odvjetnice naša, Majko i uresu Karmela te Kraljice i čuvarice našega mjesta*. U devetnici za blagdan Velike Gospe bila su tri molitvena obrasca s mislima o Marijinoj preminuću, uskrnuću i uzneseњу te krunjenju uz poticaj: *"Razmišljajmo slatka pjevanja andeoska i veselje dvora nebeskoga. Molimo da po primjeru Kraljice neba i zemlje postignemo neprolazno rajsko uživanje."* Subotom navečer Gospine litanije zaključivane su pjevanjem marijanske pjesme od 6 kitica, od kojih je početna glasila: *"Zdravo budi, o Marijo, Divo puna svih milosti, iz koje nam sunce siva svih kriposti."*

## SPISI

S prvim Marijinim spomenom u župnim spisima susrećemo se tek g. 1751. na svjedodžbi o vjerodostojnosti sadržaja relikvijara (moćnika) s česticom Gospina vela. Župna pismohrana također sadrži kasnije zapise u svezi s nabavom čak četiriju Gospinih kipova kojima je obogaćena crkvena imovina. Posredovanjem ugledna venecijanskog svećenika i duhovnog vođe sl. Božje Ane Marije Marović mons. Danijela Canala, g. 1842. u Mlecima je kipar Pietro del Secco u naravnoj veličini izradio dojmljiv kip Gospe Karmelske s prijestoljem (na slici). Preostala su tri Gospina kipa iz 20. stoljeća: Gospa Lurdaska (München, 1912.) te Gospa od Ružarija i Gospa Žalosna (oba su djela iz Umjetničkog zavoda za crkvene radnje *Insam & Prinoth* iz tirolskoga Grödena, 1925.). Vrijedi još spomenuti ovalnu sliku (ulje na platnu) Srca Marijina (auktor G. B. Filippi 1859.), nabavljenu nastojanjem pučkog misionara isusovca Antuna Ayale, te vezen i slikan Gospin lik na zastavi, što ju je prema staroj g. 1769. izradio likovni umjetnik Antun Bezina.

Ovaj sažet prikaz o važnijem dijelu zastupanosti Marijina spomena u nerežiškoj župnoj pismohrani zaključujemo dosad najstarijim poznatim navodom o moljenju Gospina ružarija u Nerežišćima. Zapisnik apostolskog pohoda toj župi g. 1603. bilježi izjavu nepokretna i slijepa 97-godišnjeg župnika Jurja Drivodilića, poznata kao velika dobrotvora poljičkih glagoljaša pri njihovom osnivanju g. 1550. proslavljene Gospine pustinje Blaca na Braču: *"Ne mogu činiti drugo, nego stajati ovdje moleći s krunicom u ruci."*

Josip FRANULIĆ



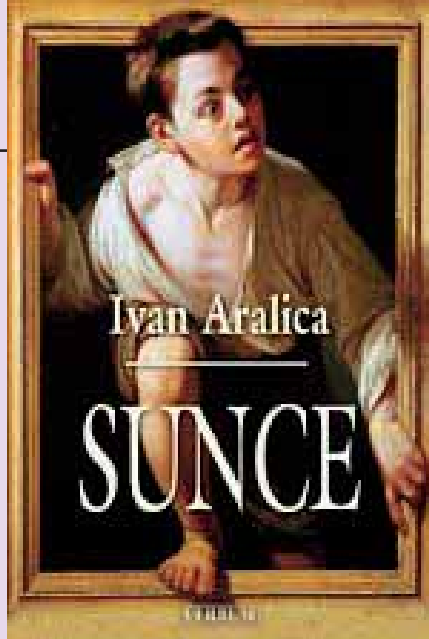
## Aralica i moć Gospina zagovora

Usputna sjećanja hrvatskoga književnika Ivana Aralice u autobiografskom romanu "Sunce" izrazi su djetinje odanosti, sazidane na kršćanskom odgoju koji je primio u roditeljskoj kući i u dječjem lječilištu na Čiovu pod budnim okom č. s. Domine. Prva osobina koja se čita između redaka njegova zanimljiva štiva jest gotovo neograničeno povjerenje u Gospin zagovor. Evo i nekoliko crtica.

### ŽENA U BIJELOJ HALJINI

Kad je siromašna Eulalija lažno okrivljena da je usmrtila gradonačelnikova sina, u trenutku kad se nepravedna osuda trebala izvesti, pojavi se u šumu vihora na oblaku Žena u bijeloj haljini i s crnim plaštem, s desetogodišnjim Dječakom valovite kose (Sunce, 227). Došla je izbaviti pravednu Eulaliju i sinove ljudske spasiti od kriva suda, da ne donose nepravedne osude. Sin je njezin sudac pravedni. Na njegovu riječ i u ime Božje mrtav dječak ustaje i kazuje tko ga je usmrtio. Gospa je učinila da Eulalija ne bude krivo osuđena (Sunce, 230).

Svaki put kad bi prošle pokraj Gospine kapele majka Klara i kći Viola, kleknule bi pred sliku Bogomajčinu i molile Gospin zagovor, da dade snage mladoj djevojci koja mora u najam bogatu gospodaru, da izdrži u tuđoj kući te sačuva svoje poštenje (Sunce, 240). Prečista



Djeвица, majka uciviljenih, učini da Viola sačuva svoju nevinost. A kad joj po povratku nisu vjerovali, pojavi se Mladić odjeven u svjetlost s cvijećem nebeskim po kojem dokaza djevojično poštenje. A Viola, baš kao Gospa, čudesno odjevena u bijelu haljinu s crnim velom, poče služiti Gospodinu služeći svima (Sunce, 247).

### SJEĆANJE NA DJETINJSTVO

Nezaboravna su Araliciina sjećanja iz djetinjstva povezana uz Gospinu crkvu u Lukaru, selu u dolini između Velike i Male Promine. Tamo je bivalo svečano za blagdan Gospe Čatrnjske, kamo su, uz brojne katolike, pristizali i pokoji pravoslavni iz susjednih sela. Mali Ive imao je priliku motriti Gospinu sliku s djetetom Isusom u naručju, uradak nepoznata majstora, koja se u Lukaru od pamtivijeka štovala. Djevojke su u narodnim nošnjama nosile Gospinu sliku u procesiji, u kojoj je išlo staro i mlado. Mali Ive onamo bi dolazio ne



samo zbog majčina zavjeta nego i zbog derneka, i da vidi što se sve nudi na stolovima koji bijahu "postavljeni na kosini". A bilo je svega od "ića i pića" do ručnih radova i svakojakih galentarija. Dječakovu maštu posebno je zanio konjić na kolicima, dječja igračka koju mu majka radi skupoće nije kupila. Kao iz inata, mali Ive toga je konjića sam rezbario. Tu će igračku uz svoje Sunce, č. s. Dominu, u lječilištu svetog Križa "dijeliti" i njoj, svojoj drugoj majci, darovati (Sunce, 345 sl.).

Mnogi se pitahu što će biti od toga dječaka kad odraste. Seoski župnik savjetovao je Perinu, Ivinu majku, da ga dade u fratre, jer mu je pamet "britka ko britva". A "bio bi dobar propovjednik" i majka bi bila ponosna da dolazi na misu svoga sina, kojega, iz zavjeta da ozdravi, opasuje konopom sv. Frane. Od toga ne bi ništa. I umjesto da postane fratar htjede postati učiteljem, pamtiti priče, svojim ih riječima pričati i u svoja djela utkati, (Sunce, 351 sl.).

## ROMAN PUN VJERSKIH TEMA

U svijetu priča Aralicičina romana "Sunce" utkana su pitanja o vjeri i moralu, o Bogu i Gospi, o dobru i zlu, o grijehu i oprostjenju. Iako Gospa u nekima nije izravno spomenuta, u nekoj je tajanstvenoj vezi s onim što se odigrava u dječakovoj mašti i raznolikoj zbilji. U Gospi prepoznaje majčinsko lice Božje, po njezinu djelovanju Božje su milosrde i dobrota dospjeli do svih ljudi. A kad je Ive u djetinjoj razmirici nožicom zaparao bedru tetinu sinu, savjest ga progoni te se pita, nakon što mu je rodbina o Božiću (*miroboženje*) oprostila, je li mu i Bog taj nestašluk oprostio. Misao o

Božjem oprostjenju toliko ga zaokuplja da je u snu Boga sanjao, a strah ga Božji toliko obuzeo da se od straha probudio kad je "Boga vidio" i htio ga upitati je li mu oprostio.

A č. s. Domina, koja dvoji da je Boga vidio, upućuje na priču o vojniku i opatu iz knjige "*Ljestve nebeske*". Kad se vratio iz rata, vojnika je mučila savjest, je li mu Bog oprostio sve ono što je u ratu učinio. Na to mu opat prizva u pamet razderanu kabanicu koju ne bi bacio iako je poderana, nego bi je zakrpao gdje bi bila rasparana. U opatova usta pisac stavlja misao u kojoj dolazi do izražaja kršćanska mudrost i vjerničko iskustvo: "*Kad ti krpaš svoju kabanicu, kako Bog neće zakrpiti tebe! Zakrpiti tamo gdje si, nanoseći rane drugima, najveću ranu zadao samu sebi*" (Sunce, 326).

## NJEGOVATELJ HRVATSKOG IZRIČAJA

Aralica je zanimljiv pripovjedač, promicatelj narodne baštine, njegovatelj izvornoga hrvatskog izričaja i tvorac novih hrvatskih riječi. U svojim djelima promiče kršćanske i opće ljudske vrijednosti. Priče koje je kao dječak u lječilištu samostana sv. Križa rado slušao i cijelog života pamti, životne su poruke koje svjedoče da je ljubav jača od mržnje, da je život jači od smrti i da pravda ipak na kraju pobijedi. Obučene u legendarno ruho i čitateljima "Marije" dokaz su i poticaj da nam upravo Isusova Majka u kojoj prepoznajemo obrise Božjeg lica, Njegovu ispruženu ruku, pomaže usred nevolja i poteškoća ustati i krenuti ussret boljem svijetu i životu, kojih je ona početak.

Mate ARDINIĆ



# Do konačne pobjede radosti

**U studenom, osobito na njegovu početku, posjećujemo grobove svojih pokojnika, kitimo ih cvijećem, palimo svijeće, a u tolikim krajevima za njih tijekom čitavoga mjeseca posebno i mole. Ovdje nudimo i kratka razmatranja koja mogu poslužiti kao uvodi u pojedina otajstava krunice radosti za pokojne.**

## 1. NAVJEŠTENJE MARIJINO

*Andeo uđe k Mariji i reče: "Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!" Na tu se riječ ona smete i stade razmišljati kakav bi to bio pozdrav. (Lk 1, 28-29)*

Nakon tolikih ponižavanja za nametnutog nam rata za obranu slobode i Domovine, ponadali smo se da će nas ubrzo obradovati radosna vijest kako je ruka pravde dostigla zločince koji su krivi za tolike poginule, ostale bez svojih životnih suputnika i brojnu siročad. No, moćnici koji su u svoje ruke uzeli pravdu, čini se da imaju drukčije namjere i produžuju naše muke pa se ponašaju kao da se haška oslobodilačka presuda nije ni dogodila...

Dok razmatramo o Anđelovu navještaju Mariji, molimo za poginule hrvatske branitelje: da se kao ljubljeni sinovi Očevi nađu u slavi nebeskoj, a moćnicima neka Bog prosvijetli pameti kako bi hrvatsku stvarnost mogli gledati u pravom svjetlu.

*Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...*

## 2. POHOĐENJE ELIZABETI

*Tib dana usta Marija i pobiti u Gorje, u grad Judin. Uđe u Zabarijnu kuću i pozdravi Elizabetu. Čim Elizabeta začu Marijin pozdrav, zaigra joj čedo u utrobi. (Lk 1, 39-41)*

U obrani Domovine mnogi su dali živote, brojni su ostali osakaćeni, osjećaju duševne smetnje i podnose psihičke boli te dižu ruke na sebe same zbog svega što su vidjeli, čuli i doživjeli. I nakon oslobađajuće haške presude hrvatskim generalima za mnoge odgovorni nemaju razumijevanja: cinički viju hrvatski stijeg, slave njihove pobjede i veličaju junaštvo, a tjeraju i dalje svoje te im time nanose nove udarce.

Dok razmatramo o Marijinu pohodu Elizabeti, molimo za ljude s ranama Domovinskog rata: onima koji su se vratili u "kuću Očevu", udijeli, Gospodine, svoj sveti mir, a živima snagu kako bi mogli nadići nerazumijevanja na koja nailaze i hrabro ići s tobom naprijed.

*Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...*

## 3. ISUSOVO ROĐENJE

*I dok su bili ondje, nauršilo se vrijeme da Marija rodi. I porodi sina svoga, prvorođenca, povi ga i položi u jaslje jer za njih nije bilo mjesta u svratištu.*

*(Lk 2, 6-7)*

Oni na kojima je Domovinski rat ostavio posljedice, i dalje su među nama, a mi ih sami toliko puta ne shvaćamo. Nema za njih među nama ponekad ni mjesta. Često su u svom svijetu, a mi u svomu. Umjesto da ih hrabrimo za život i potičemo da izdrže u tjeskobama, dolazi među nama ne samo do nesporazumâ,



nego ih u njihovu jadu u svojoj nemilostnosti ismijavamo, čak izrugujemo...

Dok razmatramo o Isusovu rođenju u betlehemske špilji, molimo za obitelji s ratnim posljedicama: da u trenucima tjeskoba i nerazumijevanja smognu snage povući se i otvoriti se Duhu uranjajući u obećano kraljevstvo radije negoli galamiti, psovati i razbijati.

*Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...*

#### 4. PRIKAZANJE U HRAMU

*Šimun reče Mariji: "Ovaj je evo postavljen na propast i uzdignuće mnogima u Izraelu i za znak osporavan - a i tebi će samoj mač probosti dušu - da se razotkriju namisli mnogih srdaca!"*

(Lk 2, 34-35)

Iako je Bog čovjeka stvorio kao društveno biće, upravo drugi kraj njega toliko mu je puta najteži. Oštrim mačevima jedni drugima nerijetko probadamo duše. No, određeni smo za više, za vječnu sreću, a to se postiže jedino po

krizu! Svi smo mi križevi jedni drugima, a najveći križ sami smo sebi. Jedino, druge bolje vidimo negoli sebe i njih nam je lakše osporavati nego sebi.

Dok razmatramo o Marijinu prikazanju Isusa u Hramu, molimo za sve koji su pogođeni Domovinskim ratom: pokojne dovedi k sebi u nebo, a živima daj snage i smisla da u svagdanjem životu tebi znaju prikazivati svoje misli, riječi i djela, svega sebe, kako bi podnijeli strpljivo mačeve na koje svagdanom nailaze.

*Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...*

#### 5. NAŠAŠĆE ISUSA U HRAMU

*Nakon tri dana nadoše ga u Hramu gdje sjedi posred učitelja, sluša ih i pita. Svi koji ga slušahu bijahu zaneseni razumnošću i odgovorima njegovim.*

(Lk 2, 46-47)

Brojni poginuli branitelji ostavili su nakon sebe djecu. Njima nedostaje čvrsta ruka odvažna oca i nježno srce dobre majke, koji ih jedini pravo mogu odgojiti i usmjeriti. Treba li se, stoga, čuditi da su se uslijed toga brojni izgubili: skrenuli s pravog puta, upali u loše društvo, odali se drogi, alkoholu, nemoralu...?!

Dok razmatramo o Marijinu našašću Isusa u Hramu, molimo za djecu poginulih hrvatskih branitelja, izloženu kušnjama da se poistovjete s masom i podlegnu: tragično preminule dovedi k sebi u raj, a žive iz nedjelje u nedjelju okupljaj oko stola u svom hramu i hrani svojom riječi i Kruhom života kako bi ustrajali na tvom putu.

*Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...*

KAJO





## Čišćenje duše

Ljudski život na ovoj zemlji je nestalan, prolazan i nesiguran. Čovjek ne može sebi odrediti koliko će živjeti, jer ga smrt iznenada može snaći i sve stečeno dobro mora ostaviti. No, nije određen da bude prah. Vjera nam pokazuje novi, bolji, ljepši i vječni svijet u koji ćemo nakon smrti doći, ako budemo živjeli po Božjim zapovijedima, vršeći njegovu svetu volju.

Nakon kratkova vremenitog života moramo proći kroz vrata smrti, kroz koja je i Krist prošao. Za svakoga čovjeka pitanje smrti najteže je pitanje, a za one koji ne priznaju Apsolutnoga izaziva najteže muke. Jedino križ nadvladava smrt. Križ Kristov govori nam o Uskrsnuću, jer je Krist iz ljubavi prema nama razapet bio i prikazivao Ocu svoju smrtnu borbu za naše spasenje. Svojom mukom zaslužio nam je vječno spasenje.

Da bi duša mogla doći svome Stvoritelju, mora proći kroz čistište. Njega je Bog stvorio iz ljubavi, da se u njemu i kroz njega može očistiti, uljepšati za susret s Gospodinom. Pravednost Božja zahtijeva da se svako dobro nagradi, a za krivnje da se nadoknadi ispaštanjem u čistilištu, ako na ovom svijetu nije dana dostojna zadovoljština. Stoga moramo moliti za duše u čistilištu, koje trpe a same sebi ne mogu pomoći, i dobri Bog to želi, posebno Nebeska Majka, koja je utjeha svim tim dušama i dolazi im ublažiti patnje.

Duše u čistilištu vapiju za pomoću, a mi im možemo pomoći molitvama, oprostima, milosrdnim djelima, posebno ljubavlju prema svima, osobito prema onima koji su nas uvrijedili; zatim svojim radom, strpljivošću, poniznošću, pomažući drugima, a iz ljubavi prema Bogu.

Nije dovoljno davati za njih slaviti sv. Mise pri njihovoj smrti, a onda prestati moliti. Treba ih se trajno sjećati, za njih prikazivati predragocjenu Krv Kristovu, često namjenjivati sv. Misu i Spasiteljeve zasluge. Zatim, nastojati po svetim sakramentima umnažati milost u duši; po molitvi i snazi Duha Svetoga preobražavati se sve više i snažnije što nam se približava vrijeme da podemo s ovoga svijeta. Umrijet ćemo smireni, ako ga u ovome životu nadasve ljubimo i čuvamo se da ga ne uvrijedimo; ako dokazujemo svoju ljubav prema drugima, pomažući im u njihovim nevoljama, bijedama i jadima; ako im budemo milosrdni. Nije sve u materijalnim dobrima. Na duhovan se način mnogo može pomoći tolikim jadnicima: svojom utjehom, dobrom riječi, ohrabrenjem, poučavanjem, tješanjem...

Ta sam je Isus rekao - sve što učinimo drugome, kao da smo njemu učinili. Kako ćemo se radovati kada dodemo k njemu i nademo u vječnom blaženstvu svoje mile i drage. Stoga prigrlimo i molitvu Gospine krunice pa će nam i Majka Isusova pomoći. Zauzimati će se za nas i za naše mile i drage kod svoga božanskog Sina, jer je naša Majka koja nas nadasve ljubi i želi da nas vidi sretne u okrilju vječne Ljubavi.

s. Marija OD PRESVETOG SRCA



## Za susret

Kad se prospu  
biseri  
od pjene  
na valu  
uzburkanog mora  
ispod plava neba  
to u kapljicama  
od svjetla  
i srebra  
Gospodin  
tka  
mekoću koraka  
za jednog  
dobrog  
anđela  
i spušta ga  
na tvoj put  
da poravna  
oštrinu  
kamenja  
na stazi  
kojom ti je  
proći  
kroz vrijeme  
darovano  
za susret  
za trenutak  
kada ti je  
Njemu doći

Roza BRKUŠIĆ - Hrvoslava

## Smrt je prividna

- Hoćeš li mi napraviti grob ako umrem i dati dokaz da je smrt prividna? - To je pitanje gđa Marija Račić postavila poznatome hrvatskomu umjetniku Ivanu Meštroviću (+1962.). Bilo je to g. 1914. u Rimu, dok su jedne večeri bili u nekom društvu. Kipar na pitanje ništa nije odgovorio niti se s gđom Račić ikad više u životu vidio. Ipak, odgovora joj nije uskratilo. Pače ga je ovjekovječio i za buduće naraštaje te ga i mi možemo vidjeti na mauzoleju obitelji Račić u Cavtatu, poznatom remek-djelu arhitekture i kiparstva jedinstvene ljepote, proizišlu iz ruku velikog Meštrovića. Utisnuo ga je na zvono na vrhu kupole, izrađeno prema njegovu nacrtu. Na zvonu su u reljefu prizori Navještenja Gospodinova, Oplakivanja mrtvoga Isusova lika i Uskrsnuća sa stihovima u kojima je odgovor gđi Račić na nekoć postavljeno pitanje: *Saznaj tajnu ljubavi, riješit ćeš tajnu smrti i vjerovati da je život vječan.*

Apostol veli: "Tko ne ljubi, ne upozna Boga jer Bog je ljubav" (1 Iv 4, 8) Uistinu, Bog je ljubav, a ljubav je i dar Duha Božjega čovjeku. Upravo Ljubav daje smisao čovjekovu životu i samog čovjeka osposobljava da tijekom životnoga vijeka uslijed briga i tjeskoba živi i bori se za bolju sutrašnjicu svoju i svih drugih. Tako se zapravo sposobnost ljubavi sastoji u omjeru s nadom u besmrtnost.

Pere MARIN



## Blagoslovljena nova kapelica

Biskup F. Komarica blagoslovio je 7. rujna u selu Abrići, župa Ivanjska, novu kapelu u čast Majke Božje, podignutu, mjesto ranije, zajedno s Gospinim kipom uništenom g. 1995. u ratu. (TAB)

## Tri stoljeća od posvete crkve

U Vinagori je 15. rujna proslavljena 300. obljetnica posvete župne crkve Marije od Pohoda, a misno slavlje predvodio je biskup M. Gorski. (GK)

## Zborovi pjevali u čast Gospi

U povodi proštenja Majke Božje Lauretanske 14. i 15. rujna, u župi Sv. Juraj na Bregu priređen je i duhovno-glazbeni susret zborova i vokalnih sastava Gornjomedimurskog dekanata. (GK)

## Obnova na Bulešićevu grobu

U župnoj crkvi Uznesenja Marijina u Svetvinčentu, od 19. do 22. rujna upriličena je duhovna obnova kao priprava za proglašenje blaženim M. Bulešića, koju su predvodili Z. Badurina, R. Pavlič i S. Francetić. (IKA)

## U Sinju simpozij u susret jubileju

U susret jubileju 300. obljetnice obrane Sinja (1715.-2015.) Hrvatski mariološki institut KBF-a Sveučilišta u Zagrebu i svetište Gospe Sinjske upriličili su u Sinju od 19. do 22. rujna mariološko-marijanski simpozij na temu *Prouke o Svetištu Gospe Sinjske i mariološka promišljanja nakon II. vatikanskog sabora*. Nakon pozdravâ, izlaganja su prvoga dana popodne održali fra I. Dugandžić na temu *Biblijski pokret XX. stoljeća i mariologija - egzegeza nekih marioloških tekstova u evandeljima*, A. Rebić na temu *Marija u teologiji oslobođenja ("Veliča" - biman oslobođenja)* i V. Košić na temu *Ekumenska pokonciljska mariologija*. Drugog dana predavanja su imali fra B. Toplak na temu

## ZA DOMOVINU

**U svetištu Majke Božje na Kamenitim vratima u Zagrebu svakog petka u 10 sati moli se krunica za hrvatski narod i Domovinu, a posebno za slobodu uhićenih branitelja.**

*Povjesničari i njihova djela o Gospi Sinjskoj*, fra J. Grbavac na temu *300 godina organiziranoga školstva u samostanu Gospe Sinjske*, fra S. Čovo na temu *Tri stoljeća hodočašća Gospi Sinjskoj*, fra G. Jurišić na temu *Osobiti štovatelji i apostoli štovanja Gospe Sinjske* te fra B. Pezo o *fra Mariju Stipiću kao neumornu širitelju štovanja Gospe Sinjske*. Nakon predaha fra P. Lubina izlagao je o *liku i ulozi Majke Isusove u mjesečniku "Gospa Sinjska" (1922. - 1944.)*, H. Breko-Kustura o *glazbenim knjigama iz Arhiva Svetišta Čudotvorne Gospe Sinjske - na razmeđu stranih utjecaja i vlastitih posebnosti*, s. V. Kovač o *Mariji u misli Benedikta XVI.* i fr. Z. Džankić o *krunici i njezinoj povezanosti s Domovinskim ratom*.

Popodnevni niz predavanja otvorila je S. Vulić govoreći o *marijanskim pučkim blagdanskim imenima u Sinjskoj krajini*, a nastavili su H. Mihanović-Salopek o *svremenomu marijanskom pjesništvu Sinjske krajine* i fra J. Šimić o *prericanju marijanskih istina i dogmi u feminističkoj teologiji*. Nakon odmora izlagali su fra I. Karličić i M. Milošić o *Bogorodici Mariji u učenju pape bl. Ivana Pavla II.*, T. Filić o *Mariji u govorima Hrvatima bl. pape Ivana Pavla II.* te A. Filić o *značaju Marijinih i ženskih vrijednosti u promišljanju o civilizaciji ljubavi Tomislava Janka Šagi-Bunić*. Trećeg dana predavači su posjetili franjevački samostan na Visovcu, Roški slap, Otavice s mauzolejem I. Meštrovića, franjevački samostan, tvrđavu i gradilište nove crkve u Kninu te crkvu sv. Spasa na izvoru Cetine. Rad

simpozija završio je u nedjelju, 22. rujna svečanom misom koju je u svetištu predvodio nadb. M. Barišić. (KJ)

### **Izložba o remetskom svetištu**

U Muzeju grada Zagreba otvorena je 30. rujna izložba *Na nemirnim temeljima - Arheologija i 725 godina svetišta u Remetama* na kojoj su predstavljena arheološka istraživanja od g. 2007. do 2009. Uvodni dio uprizoruje pavline, od osnutka u 13. st. do ukinuća, središnji dio njihovu ustrajnost da ostanu u Remetama, a završni je dio kontemplativnog karaktera, gdje je virtualiziran svojevrsni sakralni prostor. (IKA)

### **Blagoslov gradilišta u Solinu**

Nadb. M. Barišić blagoslovio 4. listopada gradilište i početak radova nove bazilike u Solinu na mjestu dosadašnjeg parkirališta između Staroga groblja i Doma kulture *Zvonimir*. Prema idejnom rješenju arhitekta Viktora Vrečka, projekt se sastoji od bazilike i pastoralnog centra. Dimenzije su 45 x 34 m i visina 15 m u prosjeku, a površina je 1100 četvornih metara sa 650 sjedećih mjesta. Glavni, od šest ulaza, bit će na jugozapadu. (IKA)



### **Jubilej sestara Kraljice svijeta**

U crkvi Navještenja Marijina u Velikoj Gorici Družba sestara Kraljice svijeta proslavila je 6. listopada 50. obljetnicu osnutka. Svečanu misu predvodio je biskup I. Šaško, a na uočnicu je upričena akademija s izložbom slika iz života i rada sestara. (IKA)

### **Slavlje kod Gospe Brze pomoći**

Kod Gospe Brze pomoći u Slavanskom Brodu proslavljena je 8. listopada Godine vjere pod geslom *Pomozi Majko, našu vjeru* za vjernike slavonskobrodskoga, sibijskoga i garčinskoga dekanata, kao i pristigle hodočasnike. Svečano popodnevno slavlje predvodio je S. Belobrajčić. (IKA)

### **300 godina dubrovačke stolnice**

13. listopada proslavljeno je 300 godina današnje dubrovačke stolnice, kad je misno slavlje predvodio kardinal V. Puljić, a uslijedila mu je procesija sa slikom Gospe od Porata gradom. Proslavi je prethodila devetnica s bogatim kulturnim programom tijekom koje su u stolnicu hodočastile okolne župe, a nastupali su katedralni zborovi iz Splita, Šibenika i Mostara, zbor Libertas, dubrovačke klape te orguljaš D. Kristović. 6. listopada prikazan je film *Dubrovačka katedrala* T. Jovića i dodijeljena priznanja zaslužnima, a u palači Sponza, 9. listopada otvorena je izložba fotografija o katedrali. (IKA)

### **11. Marija fest 2013. u Molvama**

U Molvama je, 13. listopada održan 11. festival marijanskih pjesama *Marija fest 2013*. Nastupilo je 10 izvođača - Č. Antolić i zbor Hrid, Apostoli mira, VIS Izidor, VS Matheus, Mihovil, VIS Proroci, I. Šeparović, M. Tadić, D. Terzić te Lj. Vuković i klapa Levanda, koji su izveli po jednu novu skladbu i jednu ranije izvedenu. (IKA)



Za razliku od biblijskoga izgubljenog sina, danas mladi ostavljaju dom - praznih džepova.

Dok si sam "u blatu", ne pokušavaj druge dizati - operi se i diži!

Tko voli "tanak led", završava pod ledom.

Uvjet za razumijevanje čovjeka u svim njegovim izdanjima jest - spoznaja samoga sebe...

Jedno pitanje: "mrtva priroda" s potpisom i živa priroda - zar bez potpisa?!

Začudo, one koji su nam preblizu, rijetko vidimo - kao velike.

Ne definiraj sreću, jer je za mnoge - samo zalogaj kruha.

Ako je savjest na životu, lakše se skrivati pred drugima negoli - pred sobom.

Bezumno je "piti" iz prazne posude, a fatalno misliti da si time - žed utažio.

Tko očinsku kuću napusti na krilima vjetra, vraća joj se u oblaku prašine koju je taj vjetar digao.

Starije osobe imaju ugrađen barometar - u zglobovima.

Sposobne osobe može se ukloniti, ali ne uvijek i - zamijeniti.

Sretneš li "sveznadara", u njemu si sreo i - primitivca.

Tko piše knjige jer je "čitao knjige", korak je iza onoga koji piše perom - vlastitog iskustva.

Mnogi su elegantno obučeni, jer su drugi - svučeni.

Kad se televizijski dijalog pretvori u dva monologa zajedno, razumije se jedino - "kultura"...

Stanko RADIĆ



- Zašto tolike drže i vodaju sa sobom pse?  
- Tko zna? Možda misle da će im oni biti pri ruci u bolesti i starosti mjesto djece!

### U RESTORANU

Kad je mali Marinko u restoranu vidio kako svi dobro jedu i piju, upita mamu:

- Tko će sve to platiti?
- Ona gospoda u sredini!
- Aha, zato ona u crkvi onako lijepo pjeva!

### A MAMI NIŠTA?

S petogodišnjim sinčićem svratili roditelji u gostionicu. Tata naruči dva odreska, na što će mu sinčić:

- Zašto samo dva? Ali za mamu nećeš naručiti?!

### NA KONCERTU

Gura supruga muža za vrijeme koncerta i šapće mu:

- Gledaj kako moja susjeda spava!
- I zato si me probudila!? - tiho će muž.



**Fra Mario JURJIŠĆ - RIM - HRVATSKI TRAGOVI** - Crkve, neki važni podaci o papama, znameniti Hrvati u Rimu, sveci, blaženici i sluge Božje, ostale rimske građevine, trgovi, ceste i ulice, muzeji knjižnice i druge kulturne ustanove, hrvatske institucije, zanimljivosti, okolica Rima i dodatak - 296 str., 50 kn. - **Narudžbe:** Fra Mario Jurišć, 21334 Zaostrog, tel. (012) 629-200.

Knjižnica **U PRAVI TRENUTAK**, L. Botića 4., p.p. 51., 31400 - akovo, tel./faks: 031 811-774, e-mail: zirdum.upt@gmail.com nudi vam svoja izdanja:

**V. Albiseti i BITI SRETAN - Psihoterapija za sve** - O pravom značenju sreće za čovjeka i u čemu se ona sastoji - 20 kn.

**F. X. Schoupe - ČISTILIŠTE - Tumačeno životima i legendama svetaca** - Odgovori na pitanje o zlu u svijetu, kako i koliko se od njega može sačuvati i kako ga nadvladati - 50 kn.

**F. MacNuff, B. L. Shlemon - MOLITVA ZA OZDRAVLJENJE** - Priručnik za molitvene skupine i pojedince. Nastoji objasniti kršćansku molitvu u odnosu na ozdravljenje - 20 kn.

**G. Harli - GDJE SE LJUBAV RADUJE PRAVA JE SVEČANOST - Stotinu riječi o ljubavi** - Zbir misli svjetskih velikana o ljubavi - 15 kn.

**R. Baries, J. M. Humeau - MOLITVE U BOLESTI** - Priručnik za bolesnika. U njoj će naći osvježenje kroz molitvu - 10 kn.

**Dr. N. W. Walker - SOKOVI OD SVJEŽEG VOĆA I POVRĆA - Napitci bogati životnom snagom za zdrav život** - Objasnjava potrebu sokova i prirodne sirove hrane za vitalnost i zdravlje - 30 kn.

**E. Zolli - PRIJE ZORE** - Autobiografija rimskog rabina, koji se dao krstiti i postao članom katoličke Crkve - 90 kn.

**G. Hinsberger - JER TI POSTOJIŠ - Zapisi o životu s mojim bolesnim djetetom** - Svjedočanstvo majke koja se posvećuje djetetu s posebnim potrebama - 20 kn.

**Dr. N. W. Walker - SVAKODNEVNO SVJEŽE SALATE ODRŽAVAJU VAŠE ZDRAVLJE** - Potreba od svježih salata za vitalnost i zdravlje - 30 kn.

**PUT U ŽIVOT** - Molitvenik i obrednik - Prikladan za vjernike svih uzrasta, 480 str. - 50 kn.

**MALI PUT U ŽIVOT** - Obrasci vjere, molitve... - prikladno za mlađe i starije - 6 kn.

**P. Lubina - MARIJANSKA HRVATSKA - Gospina sveišta među Hrvatima** - Monografija s fotografijama u boji. 608 str. - 450 kn.

**M. Babić - U MARIJINOJ ŠKOLI - S Marijom kroz liturgiju** - Misli za homilije - 40 kn.

**R. Šutrin - VJERNI DJEVICI SLAVNOJ** - Velikani duha i uma - 30 kn.

**M. Crvenka - SVETOPISAMSKE ŽENE** - Jedna po jedna žena opisana - 50 kn.

**J. Šetka - HRVATSKA KRŠĆANSKA TERMINOLOGIJA** - Kršćanski termini - 150 kn.

**P. Lubina - MOJA KRUNICA - Kako moliti krunicu** - Kratka povijest i uzorci - 25 kn.

**P. Lubina - KRUNICA NAŠIH DANA - Suvremena razmatranja uz molitvu krunice** - 40 kn.

**P. Lubina - KRUNICA - ŽIVOTNA SUPUTNICA** - Uzorci molitve Gospine krunice - 40 kn.

**P. Lubina - BOGORODICI DJEVICI - Izabrane marijanske molitve I. tisućljeća** - 40 kn.

**P. Lubina - MAJCI MILOSRĐA - Izabrane mar. molitve između dvaju raskola** - 40 kn.

**P. Lubina - POMOĆNICI KRŠĆANA - Izabrane marijanske molitve novijeg doba** - 40 kn.

**P. Lubina - ZORU NAŠE NADE - Izabrane marijanske molitve našeg doba** - 40 kn.

**P. Lubina - BLAŽENOM ĆE ME ZVATI** - Najpoznatije marijanske molitve - 30 kn.

**P. Lubina - STOPAMA NAZARETSKE DJEVICE** - Opis svetih mjesta s fotografijama - 50 kn.

**M. Kirigin - S MARIJOM KROZ GODINU** - Uz marijanske bogdanje i krunicu - 30 kn.

**A. Bello - MARIJA, ŽENA NAŠIH DANA** - 31. razmatranje o Gospl - 30 kn.

**V. Glibotić - JEKA JEDNOGA VREMENA** - Izbor uvodnih članaka iz "Marije" - 40 kn.

**Fra Petar Knežević - GOSPIN PLAČ** - 10 kn.

**R. Tomelić - MOJA DJECA I JA** - Crtrice iz života jedne majke i supruge - 40 kn.

**J. J. Šimunović - KAKO ŽIVJETI KRŠĆANSKI?** - Razmišljanja o kršćanskom životu - 40 kn.

**R. Sprung - ZATVOR BEZ ZIDOVA** - Što se sve krije iza Jehovinih svjedoka - 20 kn.

**M. Jurišić - CVIJEĆE ZA MARIJU** - Razmatranja za mjesec svibanj - 30 kn.

**M. Jurišić - S MAJKOM MILOSRDNOM** - Svibanjska čitanja - Živo, kratko - 25 kn.

**Narudžbe:** "Marija", Trg G. Bulata 3, 21000 Split, tel. (021) 348-184.



**Josip Klarić, Zagreb:** Nebeskoj Majci zahvaljujem za sve milosti i njoj pod okrilje stavljam svoju obitelj, osobito suprugu i djecu, da nad nama dbije, uz dar; - **Nadica i Branko Pagadar,**

**Varaždin:** Majko Božja, na svemu ti hvala! Budi nam i dalje dobra Majka i vjerna Pomoćnica, uz dar; - **Anda Gelo, Berlin:** Majko Božja Marijo, na svemu ti hvala što si meni i mojoj obitelji u životu dala! Bdiš i dalje nad mojom obitelji, osobito nad djecom i unucima, uz dar; - **Kata Đuzel p.**

**Bože, Vinjani:** Hvala Isusu, Gospi, sv. Josipu, Judi Tadeju i Anti, kao i sv. Riti na svim od Boga isprošenim darovima u ovoj Godini vjere. Njima se preporučujem i nadalje, da mi bude u pomoći, uz dar; - **Zvonimir Čarapina, Fužine:** Majko Marijo, na svemu ti hvala! Bdiš nada mnom i svima koji su bliski mom srcu, uz dar; - **Vera Iveković, Bilišće:** Zahvaljujem nebeskoj Majci na brojnim milostima koje mi je udijelila i njoj izručujem sebe u svojoj nemoci i starosti, da mi bude u pomoći, kao i svoju djecu, da ih uvijek drži blize Isusu, uz dar; - **Kazimir Barukčić,**

**Frankfurt/M:** Pozdrav ti šaljem, Bezgrešna Djevice, Kraljice Hrvata, ljubim te i štujem, tvoja su nam uvijek otvorena vrata. Pjesma crkvenih zvona zove nas na pozdrav tebi, tko se na njihov milozvučan zvuk odazvao ne bi?! Molitva i zahvala ljudi tvoj je blagoslov i dar, molimo te s nama budi da uvijek ljubimo Ljubav. Tebi hodočastimo u tvoja svetišta mila, ti si nam dobra Majka uvijek bila koja nas primaš pod plašta svoga krila. Umorni i bolesni životi se naši ruše, daj da se pod okriljem tvojim vratimo kući zdravi i mirne duše; - **Ruža Rogušić, Berlin:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim milostima i unaprijed joj pod okrilje stavljam sve svoje, osobito djecu, posebno moju dragu Tonku, uz dar; - **Danijel Delić, Zadar:** Zahvaljujem Gospi na svim milostima te i unaprijed njezinoj majčinskoj dobroti preporučujem sebe i sve svoje, uz dar; - **Ana Aracić, Bukovlje:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na tolikoj ljubavi koju je prema meni iskazala tijekom čitavoga života i u njezine ruke stavljam sebe i sve svoje, da mi i u ovim poodmaklim godinama bude dobra Majka i vjerna zagovornica, uz dar; - **Zora Perkov, Tribunj:** Majko Božja Marijo, na svemu ti hvala! Bdiš i dalje nada mnom i mojoj obitelji, nad svima s kojima sam srcem vezana, uz dar; - **Ana Sučić, Berlin;** Gospi Sinjskoj zahvaljujem na svim milostima i njoj povjeravam sebe i sve svoje, osobito svoje drage nevjeste i unučad, da uvijek Bogu ostanu vjerni, uz dar; - **Ana Krolo, Berlin;** Gospi Sinjskoj zahvaljujem na iskazanoj ljubavi meni i mojoj obitelji te joj preporučujem i dalje sebe i sve svoje, uz dar.

**MAJKO, I UNAPRIJED IH PRATI!**

U spomen na drage roditelje  
**PERU I MANDU ŠOKČEVIĆ**  
šaljemo dar za uključenje u sv. misu.  
*Sinovi i kćeri s obiteljima*

U spomen na naše pokojnike, mjesto cvijeća na njihov grob, šaljemo dar za "Mariju"  
*Obitelj Čelant, Klenovnik*

U spomen na svoje pokojne kao i za duše u čistilištu, šaljem dar za sv. misu.  
*Štefica Matković, Osijek*

16. listopada navršilo se 6 godina otkako se u kuću Očevu vratio moj dragi sin

**ROBERT STAZIĆ**

Udijeli mu, Gospodine, život vječni!  
*Majka Angelina*  
(Dar za "Mariju")

29. listopada 9 je godina otkako se u 24. godini preselio u kuću Očevu naš dragi

**TOMISLAV LEINVEBER**

U našim si srcima, živiš s nama i u nama...  
Tvoji najmiliji iz *obitelji Leinveber i Jozić*  
(Dar za "Mariju")

2. studenoga prošlo je pet godina otkako se Gospodinu zauvijek preselila naša draga

**ANA VEKIĆ**

Na svemu ti zahvaljujemo i molimo Gospodina nek ti bude milosrdan i dobronik!  
*Kćeri Zdenka i Branka s Matijom*  
(Dar za "Mariju")

4. studenoga osam je godina otkako je ovaj život zamijenio drugim naš dragi suprug i otac

**PETAR REPUŠIĆ ČIČAVI**

U molitvi s njime svagdano sjedinjeni čekaju zajednički susret o uskrснуću u posljednji dan  
*supruga Mirjana i djeca*  
(Dar za "Mariju")

23. studenoga dvije su godine otkako se vratio u Kuću Očevu naš dragi

**TOMO BARIŠIĆ**

Gospodine, o bljetnici prelaska u vječnost, preporučujemo ti ga da ga obdariš životom vječnim.  
*Supruga i djeca s obiteljima*  
(Dar za "Mariju")

29. studenoga navršilo se devet godina otkako se Gospodinu zauvijek preselio

**ANE MIKULIĆ GALE**

Nazočan si i dalje u našim srcima.  
Udijeli ti Gospodin život vječni!  
*Supruga i djeca s obiteljima*  
(Dar za "Mariju")





**Darovali su i tako omogućili siromašnijima primati "Mariju", po:** - 10 kn: **Mirjana Bilopavlović**, Osijek; **Marta Marijanović**, Varaždin; **Katica Katalinić**, Zagreb; **Veronika Kraljević**, Osijek; - 20 kn: **Štefica Matković**, Osijek; - 30 kn: **Pere Penović**; **Marko Raguzin**, Ilovik; **Ana Slobodanac**, Đakovo.

### MARIJA SVIMA OBILNO PLATILA!

#### Slušajte Radio Mariju!

Zagreb 96,4 Mhz, 106,8 MHz

Split 97,2 MHz

Virovitica 88,3 Mhz

Satelit EUTELSAT W3C, 16E (Modulacija: DVB-

S2 8PSK; Frakcencija: 11595 Mhz; FEC: 3/4;

Symbol rate: 30000 Msym/s;

Polarizacija: horizontalna).

Internet: [www.radiomarija.hr](http://www.radiomarija.hr)

#### Postanite podpiratelj Radija Marije!

**Adresa:** Jordanovac 110, 10000 Zagreb.

tel. (01) 2327-000;

e-pošta: [info@radiomarija.hr](mailto:info@radiomarija.hr)

#### Slušajte Hrvatski katolički radio!

Biokovo 107,9 MHz; Josipovac 98,6 MHz

Lička Plješevica 104,1 Mhz; Promina 100 MHz

Psunj 103, 9 MHz; Slatina 107,9 MHz

Slavonski Brod 98,5 Mhz; Sljeme 103, 5 MHz

Split 97, 9 MHz; Stipanov Grič 104,5 Mhz

Šubićevac 104,5 Mhz; Učka 106, 7 MHz

Ugljan 95, 5 MHz; Velika Petka 91, 3 Mhz

Vinkovci 104,9 Mhz; Virovitica 103,2 Mhz

Vrlika 97,8 Mhz; Vukovar 102,4 Mhz

Satelit Hot bird 6, 13E, 12520 Mhz

#### Preporučujemo:

- Vijesti iz ivota Crkve u 15,45

- Dnevnik HKR u 16,45

#### Postanite prijatelj Hrvatskoga katoličkog radija!

**Adresa:** Voćarska 106, 10000 Zagreb.

#### Ante i Mileva Lončar, Wollongong:

Preporučujemo Majci Božjoj sebe i svoju obitelj kao i sve svoje najmilije, osobito djecu i unučad, za zdravlje i blagoslov, da nas štiti i zagovara, uz dar;

**- Danijel Lončar, Zadar:** Preporučujem Gospi od Zdravlja sebe i svoju obitelj, da nas čuva, prati, brani i zagovara te izmoli blagoslov za mene i sve moje, uz dar; - **Štefica Matković, Osijek:** Majci Mariji preporučujem sebe i sve svoje, osobito svoje zdravlje, da mi i unaprijed ostane dobra Majka i vjerna pratilja, uz dar; -

**Marija Čapin, Lund:** Gospe moja, u ruke tvoje predajem sebe i sve svoje. Osobito ti preporučujem zdravlje svoga muža, uz dar; - **Zdenka Stojić, Stari Mikanovci:** Gospe moja, pod okrilje tvoje stavljam sebe, svoju obitelj i sve srce svome bliske, osobito svoju djecu, da ih čuvaš od svakoga zla, uz dar; -

**Josip Kadić, Gundinci:** Nebeskoj Majci izručujem sebe i svoju obitelj, osobito svoju suprugu i djecu, da nas sve očuva na Isusovu putu, da se od njega nikad ne izgubimo, uz dar; - **Čitateljice iz Mirovnog doma Dunjevac, Zagreb:** Dobra Majko, tebi preporučujemo sebe u svojoj nemoći i sve svoje, da nas čuvaš od svakoga zla i pomogneš nam ustrajati u dobru, uz dar; -

**Mara Barukčić, Frankfurt:** Preporučujem dragoj Gospi sve svoje mile i drage, posebno svoju obitelj, osobito kćerke s njihovom djecom, za zdravlje duše i tijela, uz dar; - **Ružica Neimarević, München:** Gospi preporučujem sebe sa svojom obitelji u tuđini, osobito djecu, kao i svoje mile i drage kod kuće, da nad nama bdije, uz dar; -

**Obitelj Marka Raguzin, Ilovik:** Preporučujemo zagovoru nebeske Majke Marije sebe i sve svoje najmilije, kao i sve one s kojima smo vezani na bilo koji način, uz dar; - **Marija Batinić, Zagreb:** Preporučujem nebeskoj Majčici sebe i sve svoje, osobito dragog muža i dječicu, da nas prati na životnom putu, uz dar; - **Barbara Mustapić, Zagreb:** Preporučujem u molitve svoju obitelj, za mlade da ustraju u dobru, starijima puno strpljenja u životnim poteškoćama, uz dar.

**MARIJO, POSLUŠAJ NAŠE VAPAJE!**

### MARIJA - vjerski list za Marijine štovatelje

Osnivač i izdavač: Provincijalat Franjevačke provincije presv. Otkupitelja, Split;

Urednik: fra Petar Lubina - Adresa Izdavača, Uredništva i Uprave: Trg Gojke Bulata 3, 21000 Split;

tel/faks (021) 348-184 ili tel.: 340-190; e-mail: [petar.lubina@st.f-com.hr](mailto:petar.lubina@st.f-com.hr).

List izlazi svakog mjeseca, osim u kolovozu i rujnu. - Cijena: pojedinačni broj 7 kn; godišnja pretplata 70 kn; za inozemstvo 15 eura ili 18 USD ili odgovarajući iznos u drugoj valuti - običnom poštom. Zračnom poštom:

Amerika i Kanada 25 USD i Australija 35 AUD. Na više od 10 primjeraka, 10 % popusta. -

Naš račun: ("Marija" - Split) 2330003-3200726444 poziv na broj 40139576001 Splitska banka, SG Group;

devizni račun: SG Splitska banka, 40139576026 EUR; IBAN HR 76 2330 0033 2007 2644 4; SWIFT: SOGE HR 22; -

Tisak: "Slobodna Dalmacija print" d.o.o. - Split.



**Josip Vukušić** (+19. V. 2013. - Koblenz-Katuni); - **Ante Arbunić** (+21. VI. 2013. u 66. g. - Jelsa); - **Đura Novak**, brat svećenika o. Jakova i Danila (+27. VI. 2013. u 69. g. - Zagreb); - **Vlč. Stjepan Strgar** (+28. VIII. 2013. u 76. g. - Đakovo); - **Preč. Stjepan Zagorac** (+29. VIII. 2013. u 84. g. - Slanta-Nijemet); - **O. Nevinko Dušak**, OFM (+29. VIII. 2013. u 81. g. - Zagreb); - **Vlč. Pero Anić** (+3. IX. 2013. u 77. g. - Donj Tramošnica); - **Manda Župarić**, majka svećenika Veselka, Drage i Andrije (+8. IX. 2013. u 71. g. - Vidovice); - **O. Innozenz Varga**, OP (+8. IX. 2013. u 101. g. - Beč); - **Branka Vrdoljak**, sestra fra Trvtkova i fra Jozina (+12. IX. 2013. u 56. g. - Srdevići); - **O. Josip Vrbaneć**, OFM (+12. IX. 2013. - Bjelovar); - **Mons. Josip Šimac** (+14. IX. 2013. u 75. g. - Jelenje); - **Danka Martinović r. Ajduk** (+15. IX. 2013. u 55. g. - Imotski); - **Željko Lendić** (+16. IX. 2013. - Split); - **Juraj Peronja Horhi** (+16. IX. 2013. u 69. g. - Jelsa); - **Josip Marić** (+18. IX. 2013. u 75. g. - Karakašica, Sinj); - **Dr. don Stanislav Crnica** (+18. IX. 2013. - Rim); - **Č. s. Viktorija Brajčić**, OP (+20. IX. 2013. - Korčula); - **Vlč. Josip Horvat** (+22. IX. 2013. u 76. g. - Nedelišće); - **Vjeko Vrčić** (+24. IX. 2013. - Imotski); - **Ljuba Čapin** (+24. IX. 2013. - Podbablje Gornje); - **Luka Znaor** (+24. IX. 2013. - Kamenmost, Podbablje); - **Marija Mučkalović**, majka fra Matina (+25. IX. 2013. - Deletovci); - **Marija Tolić** (+27. IX. 2013. - Staševica-Vrgorac); - **Mirko Runje** (+27. IX. 2013. - Karakašica, Sinj); - **Mirko Balajić** (+28. IX. 2013. u 81. g. - Karakašica, Sinj); - **O. Bono Vrdoljak**, OFM (+1. X. 2013. u 84. g. - Gorica-Livno); - **Stanko Silić**, brat č. s. Ines i Slavomire (+3. X. 2013. u 54. g. - Dicom); - **O. Dinko Bekavac**, OFM (+6. X. 2013. u 61. g. - Zagreb-Imotski); - **Don Ivan Dragušica**, brat don Jakovljević (+7. X. 2013. - Split-Trilj); - **Ana Todorić**, majka č. s. Kladije (+9. X. 2013. u 91. g. - Zmijavci); - **Radoslav Žužul** (+9. X. 2013. - Kamenmost, Podbablje); - **Ana Sočo** (+11. X. 2013. u 86. g. - Imotski).

## OBDARI IH, GOSPODINE, ŽIVOTOM VJEČNIM!

### S A D R Ž A J

Vjera je kao i bunar (Urednik) . . . . .	321
Marijin nam pogled pomaže (Papa Franjo) . . . . .	324
Lijek protiv straha (I. Bodrožić) . . . . .	326
Taj divni novi svijet (S. Jerčić) . . . . .	328
Kesica Majke Božje (M. Crvenka) . . . . .	330
Tebi prikazujem... (V. Tokić Burolo) . . . . .	331
Sv. Ante o Djevici Mariji (2) (dar-ko) . . . . .	332
S Marijom za pokojne (M. Babić) . . . . .	334
Gospa od Sudnjega dana (A. B. Periša) . . . . .	336
Godina vjere bliži se kraju (D. De Micheli Vitturi) . . . . .	338
Pohvalnica Gospi - jedan od najstarijih hrvatskih latiničnih zapisa (P. Lubina) . . . . .	340
Za novu crkvu Gospe Velikoga zavjeta (K. Jolić) . . . . .	342
Izbavi nas od zla (R. T) . . . . .	344
Marija u nerezliškoj pismohrani (J. Franulić) . . . . .	346
Aralica i moć Gospina zagovora (M. Arđinić) . . . . .	348
Do konačne pobjede radosti (Kajo) . . . . .	350
Čišćenje duše (S. Marija) . . . . .	352



SMILČIĆ

## Gospa od Zdravlja

U ravnokotarskom mjestu Smilčić, u Zadarskoj nadbiskupiji, nalazi se, odmah kraj prometnice, župna crkva posvećena *Gospji od Zdravlja*. Moderno je to zdanje, okruglasta oblika i ravna krova s nadstrešicom ponad ulaza i jednostavnim zvnikom na jednu vodu. Prvotna crkva u Smilčiću bila je posvećena sv. Mihovilu. Nakon što ju je uništio zub vremena, ostali su od nje jedino zidovi. Dugo vremena za bogoslužje je puku služila privatna kapela sv. Josipa, koju je g. 1740. dala podignuti zadarska obitelj Tebaldi, sve dok g. 1869. nije sagrađena potpuno nova, marom i troškovima novigradske obitelji Vlatković, koje se dio naselio u Smilčiću. Tu kapelu u Domovinskom ratu g. 1992. srušili su pobunjeni Srbi. Nakon što se ratni vjor smirio, pristupilo se gradnji nove, današnje Gospine crkve. Gradilište i kamen temeljac za nju na mjestu prijašnje blagoslovio je 14. srpnja 2002. nadb. Ivan Prenda (+2010.). Građena je za župnikovanja Jure Zubovića, i to sredstvima Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo RH, biskupije Rottenburg-Stuttgart, Zadarske nadbiskupije, vjernika i dobrotvora. Podignuta je prema projektu Slavena Cetina, d. i. a. iz Pule, a gradilo ju je poduzeće "Stina" iz Pridrage s kooperantima. Projekt

konstrukcije izradio je Željko Čirjak, a kamenoklesarske radove izveo je "Kamen" d. d. iz Pazina.

Crkva je u cijelosti popločana kamenom kanfanar u kombinaciji s crvenkastim mramorom, od čega su izrađeni i oltar elipsaste menze, ambon, krstonica, kamenica za vodu, postolje za svetohranište kao i postolje za kip Gospe od Zdravlja. Za novu crkvu nadb. I. Prenda blagoslovio je 16. siječnja 2004. tri nova zvona, za koja je konstrukciju izradila i elektrificirala ih firma "Grivi" iz Kaštela, a 25. siječnja 2004. posvetio je novosagrađenu crkvu. U crkvi se časti drveni kip Gospe s Djetetom, izrađen u radionici "Conrad Moroder" u Italiji, a nabavljen darovima domaćih vjernika kao i iseljenika u Australiji. Svečanije je u Smilčiću za blagdan Gospe od Zdravlja, 21. studenoga. Zazivajući Majku Gospodinovu kao *Gospu od Zdravlja* želi se pokazati da je ona svojim životom i ulogom u djelu spasenja ona koja upućuje grešnika na Onoga koji je izvor svakoga života. Bolesnici joj se često utječu za ponovno ozdravljenje. Svaka molitva za zdravlje, koje je veoma važno za čovjekov život i rad, ne mora bolesniku nužno vratiti tjelesno zdravlje. Iz Gospinih svetišta toliki se stoga vraćaju slabi u tijelu, ali ozdravljeni i jaki u duhu. Iako nisu ozdravili u tijelu, u bolesti su otkrili Boga i njegovo djelovanje u sebi i u svijetu te poput Isusa i Marije uskladuju svoju volju s voljom Oca nebeskoga. Bog ne ostavlja nikoga sama, a strpljivo podnošenje bolesti donosi bolesniku duhovnu korist.

NASLOVNA SLIKA: Gospa s Djetetom (Josip Botteri Dini)

SLIKA NA OMOTU: Crkva Gospe od Zdravlja u Smilčiću

